Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 103 (9089). ● 1987 йил 2 июнь ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 1987 йил 30 май куни бўлиб ўтган мажлисида СССР мудофаа министрлигининг ГФР граждани М. Руст бошқарган самолёт Совет Иттифоқининг осмон чегарасини бузиб ўтганлиги билан боғлиқ вазият ҳақидаги докладини муҳокама қилди.

Мазкур масалани муҳокама қилиш чоғида Гамбургдаги аэроклублардан бирига қарашли самолёт СССР давлат чегарасига яқинлашиб келаётганда ҳаво ҳужумидан мудофаа радиолокация воситалари ёрдамида пайқалганлиги аниқланди. Совет қирувчи самолётлари Ғарбий Германия самолётини икки марта айланиб учиб ўтдилар.

Шу билан бирга Сиёсий бюро ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари қўмондонлиги жанговар воситалардан фойдаланмаган ҳолда чегарани бузган самолётнинг учишини тўхтатиш учун йўл қўйиб бўлмайдиган даражада бепарволик ва журъатсизлик қилганлигини кўрсатиб ўтди. Бу факт мамлакат ҳаво чегараларини қўриқлаш юзасидан жанговар навбатчиликни амалга оширишни ташкил этишда жиддий камчиликлар мавжудлигидан, тегишли ҳушёрлик ва интизом йўқлигидан, СССР мудофаа министрлиги қўшинларга раҳбарлик қилишда катта нуқсонларга йўл қўйганлигидан далолат беради. Сиёсий бюро мазкур чегара бузишнинг олдини олишдаги бепарволик ва уюшқоқсизлик учун, ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ҳаракати устидан тегишли контролнинг йўқлиги учун ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари бош қўмондони ўртоқ А. И. Колдуновни вазифасидан бўшатиш зарур, деб топди. СССР мудофаа министрлиги раҳбарлигини мустаҳкамлаш тўғрисида қарор қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Қуролли Кучлар жанговар тайёргарлиги ва интизоми даражасини қатъий ошириш, қўшинларни моҳирлик билан бошқариш, уларнинг Совет давлати суверенитетини ҳар қандай бузишларнинг олдини олишга доим қодир бўлишини таъминлаш вазифаларининг принципиал жиҳатдан муҳимлигини яна бир бор таъкидлади.

СССР Прокуратураси СССР ҳаво чегараларини бузиш ҳамда ана шу вазиятда мансабдор кишиларнинг ҳатти-ҳаракатлари билан, шунингдек Германия Федератив Республикаси гражданинининг жавобгарлиги билан боғлиқ бўлган тафсилотларни текшираётганлиги эътибор учун қабул қилинди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитети кенгашининг
АХБОРОТИ

1987 йил 28—29 май кунлари Берлинда Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитетининг кенгаши бўлди. Кенгашда қуйидагилар иштирок этдилар:

Болгария Халқ Республикасидан — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Тодор Живков; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси Георгий Атанасов; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси БХР халқ мудофаа министри Добри Журов; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Милко Балев; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР ташқи ишлар министри Петр Младенов;

Венгрия Халқ Республикасидан — Венгрия Социалистик Ишчи партиясининг Бош секретари, делегация бошлиғи Янош Кадар; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВХР Министрлар Советининг Раиси Дьердь Лазар; ВСИП Марказий Комитетининг секретари Матьяш Сюреш, ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси ВХР ташқи ишлар министри Петер Варкони; ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси, ВХР мудофаа министри Ференц Карпати;

Германия Демократик Республикасидан — Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Эрих Хонеккер; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси Вилли Штоф; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Герман Аксен; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, ГДР Давлат Кенгаши Раисининг ўринбосари Эгон Кренц; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР миллий мудофаа министри Гейнц Кесслер, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, ГДР Давлат Кенгаши Раисининг ўринбосари Гюнтер Миттаг; ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР ташқи ишлар министри Оскар Фишер;

Польша Халқ Республикасидан — Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Войцех Ярузельский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси Збигнев Месснер; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Юзеф Чирек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР ташқи ишлар министри Мариан Ожеховский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР миллий мудофаа министри Флориан Сивицкий;

Руминия Социалистик Республикасидан — Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикасининг Президенти, делегация бошлиғи Николае Чаушеску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РСР ҳукуматининг Бош министри Константин Дэскэлеску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Ион Стоян; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, РСР миллий мудофаа министри Василе Миля; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, РСР ташқи ишлар министри Иоан Тоту; РСРнинг ГДРдаги элчиси Георге Каранфил;

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, делегация бошлиғи М. С. Горбачев; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР мудофаа министри С. Л. Соколов; КПСС Марказий Комитетининг секретари В. А. Медведев;

Чехословакия Социалистик Республикасидан — Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти, делегация бошлиғи Густав Гусак; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Любомир Штроугал; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Васил Биляк; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Милош Якеш; ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР ташқи ишлар министри Богуслав Хнеупек; ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР миллий мудофаа министри Милан Вацлавик.

Кенгаш ишида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучларининг Бош қўмондони Совет Иттифоқи Маршали В. Г. Куликов; Сиёсий Маслаҳат Комитетининг Бош секретари Германия Демократик Республикаси ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Герберт Кроликовский ҳам иштирок этдилар.

1. Кенгаш қатнашчилари Европадаги ва умуман жаҳондаги вазиятни атрофлича кўриб чиқдилар. Улар жаҳон воқеаларининг ривожи, халқаро муносабатлардаги ўзгаришлар, давлатларнинг бир-бирига боғлиқлиги ортиб бораётганлиги, фан-техника тараққиёти, мислсиз вайронагарчилик кучига эга бўлган қурол яратилганлиги уруш ва тинчлик, қуролсизланиш масалаларига, бошқа мураккаб жаҳоншумул ва регионал проблемаларга нисбатан янгича тафаккурни, янгича ёндашувни, «Ядровий тийиб туриш» концепциясидан (шу концепцияга кўра ядро қуроли давлатлар хавфсизлигини гарантиялар эмиш)

(Давоми иккинчи бетда).

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАРНИНГ
ҲАРБИЙ ДОКТРИНАСИ ТЎҒРИСИДА

Ҳозирги замон вазиятида давлатлар ва ҳарбий-сиёсий иттифоқларнинг уларнинг ҳарбий доктриналарида мужассамлашган ҳарбий соҳадаги мақсадлари ва ниятларини тўғри англашнинг аҳамияти ортиб бормоқда. Ана шуни англаган ҳолда ҳамда инсон ҳаётидан урушни узил-кесил чиқариб ташлаш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ҳарбий куч ишлатишни истисно қилиш, тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ҳамда тўла ва ялпи қуролсизланишни амалга ошириш зарурлигидан келиб чиқиб, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўз ҳарбий доктриналарининг принципиал қоидаларини баён этиб беришга қарор қилдилар. Бу ҳарбий доктрина Варшава Шартномаси фаолиятига асос қилиб олинган бўлиб, унда қатнашувчи давлатлар мудофаа ҳарбий-сиёсий мақсадларининг ҳамда миллий ҳарбий доктриналарининг умумийлигини акс эттиради.

I

Варшава Шартномасининг ҳарбий доктринаси унда қатнашувчи ҳар бир давлатнинг ҳарбий доктринаси каби урушга — ҳам ядро урушига, ҳам оддий урушга йўл қўймаслик вазифасига бўйсундирилган. Бу давлатлар социалистик ижтимоий тузум табиатидан келиб чиқиб, ўз келажагини халқаро проблемаларни ҳарбий йўл билан ҳал этишга боғлаган эмаслар ва боғламайдилар. Улар ҳамма жанжалли халқаро масалаларни фақат тинч йўл билан, сиёсий воситалар билан ҳал этиш учун курашмоқдалар.

Ядро-космик асрида дунё урушлар ва куч ишлатиш сиёсати учун ғоят нозик бўлиб қолди. Энг кўп ажал келтирувчи қуроллар жуда кўп миқдорда тўпланган шароитда инсоният олдида омон қолиш проблемаси пайдо бўлди; жаҳон уруши, бунинг устига, ядро уруши можарога бевосита аралашган мамлакатлар учунгина эмас, балки Ер юзидаги ҳаётнинг ўзи учун ҳалокатли оқибатлар келтирган бўлур эди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг ҳарбий доктринаси қатъий мудофаа мақсадларини кўзловчи доктрина бўлиб, ҳозирги шароитда ҳар қандай жанжалли масалани ҳал этиш учун ҳарбий йўлни қўлланишга мутлақо йўл қўйиб бўлмаслигига асосланади. Унинг моҳияти қуйидагилардан иборат:

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар башарти ўзлари қуролли ҳужумга объект бўлиб қолмасалар, ҳеч қандай вазиятда бирор давлатга ёки давлатлар иттифоқига қарши уруш ҳаракатларини бошламайдилар.

Улар ҳеч қачон биринчи бўлиб ядро қуролини қўлланмайдилар. Уларнинг Европада ҳам, Европадан ташқарида ҳам ҳеч қандай давлатга территориал эътирозлари йўқ.

Улар ҳеч бир давлатга, ҳеч бир халққа душман, деб қарамайдилар; аксинча, истисносиз равишда дунёдаги ҳамма мамлакатлар билан ўз муносабатларини хавфсизлик ва тинч-тотув яшаш манфаатларини ўзаро ҳисобга олиш асосида қуришга тайёрдирлар. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўзларининг халқаро муносабатларида мустақиллик ва миллий суверенитет принципларини ҳурмат қилишга, куч ишлатмаслик ёки куч ишлатиш билан дўқ қилмасликка, чегаралар ва территориал бутунлик даҳлсизлигига, можароларни тинч йўл билан ҳал этишга, ички ишларга аралашмасликка, тенг ҳуқуқлилик ҳамда БМТ Устави ва Хельсинки Якунловчи актида кўзда тутилган бошқа принциплар ва мақсадларга ҳамда халқаро муносабатларнинг ҳамма томонидан эътироф этилган нормаларига қатъий асосланадилар.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар қуролсизланиш чоралари амалга оширилиши учун ҳаракат қилиб, ўз Қуролли Кучларини улар шартномада қатнашувчи ҳар бир давлатга ташқаридан бўладиган ҳар қандай ҳужумни қайтаришга имкон берадиган составда ва даражада сақлаб туришга мажбур бўлмоқдалар.

Иттифоқчи давлатларнинг Қуролли Кучлари ўзларини ғафлатда қолдиришга имкон бермайдиган; башарти уларга ҳужум қилинган тақдирда, улар агрессорга қақшатқич зарба бериш учун етарли жанговар ҳолда сақланмоқда.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларда ана шу мақсадлар учун зарур бўлганидан ортиқча қуролли кучларга ва қурол-яроғларга эга бўлишга интилиш ҳеч қачон бўлмаган ва бўлмайди. Шундай қилиб, улар мудофаа учун, эҳтимол тутилган агрессияни даф этиш учун етарли бўлган даражага қатъий амал қилмоқдалар.

II

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўз халқлари хавфсизлигини ишончли тарзда таъминлашни улар олдидаги энг муҳим бурчлари, деб ҳисоблайдилар. Иттифоқчи социалистик давлатлар бошқа мамлакатларга нисбатан кўпроқ даражада хавфсиз бўлишни даъво қилмаганлар, камига ҳам кўнмайдилар. Ҳозирги мавжуд ҳарбий-стратегик мувозанат урушга йўл қўймасликнинг ҳал қилувчи омилидир. Бироқ тажриба шуни кўрсатмоқдаки, ана шу мувозанат даражасини янада ошириш кўпроқ даражада хавфсизликни таъминламайди. Шу боисдан иттифоқчи социалистик давлатлар ҳарбий кучлар мувозанатини тобора камроқ даражада сақлаш учун куч-ғайрат сарфлашни давом эттираверадилар. Бундай шароитда қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва реал қуролсизланиш тадбирларини амалга ошириш чинакам тарихий аҳамиятга эга бўлади. Ҳозирги даврда давлатларнинг ҳарбий қарама-қарши туриш даражасини тубдан камайтириш тўғрисида аҳдномага эришишдан бошқа йўли йўқ.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ана шу позицияда туриб қатъий ҳаракат қилмоқдалар. Улар ўз ҳарбий доктриналарининг мудофаа моҳиятига тўла мувофиқ равишда қуйидаги асосий мақсадларга эришиш учун изчиллик билан ҳаракат қилмоқдалар:

Биринчидан. Ядро қуролларини яратиш, ишлаб чиқариш ва такомиллаштиришни тўхтатиш ишида биринчи галдаги чора сифатида ядро синовларини тезроқ тўла ва бутунлай тақиқлаш, ядро қуролларини босқичма-босқич қисқартириш ва тўла тугатиш, қуролланиш пойгаси космик фазога чиқарилишига йўл қўймаслик.

Иккинчидан. Химия қуроли ва бошқа оммавий қирғин қуролларини тақиқлаш ҳамда тугатиш.

Учинчидан. Европада қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларни томонларнинг бирортаси ҳам ўз мудофаасини таъминлаган ҳолда бошқа томонга тўсатдан ҳужум қилиш учун, умуман ҳужум операцияларини бошлаб юбориш учун воситаларга эга бўлмайдиган даражада қисқартириш.

Тўртинчидан. Қуролсизланишнинг ҳамма тадбирлари устидан миллий техника воситалари ҳамда тегишли халқаро органларни тузишни ҳарбий ахборотларни алмашиш, жойларда инспекциялар ўтказишни ҳам ўз ичига олувчи халқаро чораларни қўшиб олиб бориш асосида қаттиқ контрол қилиш.

(Давоми иккинчи бетда).

БЕРЛИН ЮБИЛЕЙИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

БЕРЛИН, 29 май. (ТАСС махсус мухбирлари). Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Сиёсий Маслаҳат Комитети кенгашидаги делегацияларининг бошлиқлари Берлиннинг 750 йиллиги муносабати билан бугун Қизил ратушага бордилар.

Қардош мамлакатлар раҳбарларини ГДР пойтахтининг обербургомистри Э. Крак самимий табриклади.

М. С. Горбачев «Олтин китоб»га қуйидагиларни ёзиб қолдирди:

«Берлиннинг 750 йиллиги юбилейи йилида қардош Германия Демократик Республикаси пойтахтининг барча аҳолисига ривожланган социалистик жамият барпо этишда, мустаҳкам тинчлик ва хавфсизлик учун курашда янги-янги муваффақиятлар тилайман.

Сизнинг ажойиб шаҳрингиз тарихан қисқа даврда амалга оширилган ишларнинг кўлами билан ҳаяжонга солади. Бу тарихий давр 1945 йилнинг май кунларида бошланган ва немислар диёрида ғоят чуқур социал ва демократик ўзгартишларга йўл очиб берган эди.

Берлин коммунистлари ва барча меҳнаткашлари ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида СССР билан ГДР ўртасидаги кўп қиррали баҳамжиҳат ҳаракатларни мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар, бу ҳаракатлар янада кўпроқ самара келтириши ва жўшқин бўлиши учун уни янги формалар билан бойитиш учун кўп иш қилмоқдалар.

Улар республика бутун халқининг зўр ғайрат билан қилган меҳнати туфайли ҳозирги Европанинг энг муҳим иқтисодий, сиёсий ва маданият марказларидан бирига, янгилик рамзига, немислар диёрида тинчлик қалъасига айланган пойтахтлари билан ҳақли равишда фахрланмоқдалар».

М. С. Горбачев Берлин аҳолисига совға сифатида совет чинни усталари асарини — икки қардош мамлакат пойтахтларининг ёдгорлик жойлари акс эттирилган вазани тақдим этди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари совғани топширгач, журналистларга бундай деди: ГДР ва унинг пойтахти аҳолисини Берлин юбилейи билан қутлайман. Шу кунларда немислар диёридаги биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати — Германия Демократик Республикасида бўлишимдан жуда бахтлиман. Шу дамда ГДР билан дўстлигимизни юксак баҳолашимиз ва қадрлашимизни айтишни истайман. Биз бу дўстлик ривожланиши ва мустаҳкамланишини хоҳлаймиз. Бу эса иккала халқимизнинг энг юксак манфаатларига мос келади, деб ўйлайман.

КПСС Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитети «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш ҳамда бу ишни кучайтириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг қарорлари қандай бажарилаётгани тўғрисида»ги масалани кўриб чиқди.

Қабул қилинган қарорда КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида» 1985 йил 7 майдаги қарори қабул қилингандан кейин ўтган вақт ичида марказда ва жойларда ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш, ичкиликбозликка нисбатан тоқат қилиб бўлмайдиган вазиятни вужудга келтириш борасида анчагина ишлар амалга оширилганлиги қайд этиб ўтилади. Бу эса жамиятдаги маънавий муҳитни соғломлаштиришга, меҳнат интизомини ва ҳуқуқ тартиботни мустаҳкамлашга кўмаклашмоқда. 1986 йилда спиртли ичимликларни истеъмол қилиш 1984 йилга нисбатан қарийб икки баравар озайди. Прогуллар сабабли иш вақтининг зое кетиши камайди. Медицина ҳушёрхонасига келтирилувчи шахслар сони учдан бир баравар, ичкиликбозлик оқибатида қилинадиган жиноятлар сони 26 процент қисқарди. Ишлаб чиқариш ва турмуш травматизми озайди. Автомобиль аварияларн натижасида азият чекувчилар сони анча камайди. Кўп йиллар мобайнида биринчи марта мамлакатда одамларнинг ўлим даражаси пасайди.

Ўтган икки йил практикаси ичкиликбозликни жамиятимиз турмушидан тагтомири билан тугатиш борасида ўртага қўйилган вазифанинг реал эканлигини тасдиқлаб турибди. Шу мақсадда сарфланаётган куч-ғайратларни совет халқи астойдил қўллаб-қувватламоқда.

Шу билан бирга бу иш ҳамма жойда ҳам тегишли даражада қатъият, ҳужумкорлик ва изчиллик билан олиб борилаётгани йўқ. Ҳозирча ҳамма жойда ичкиликбозликка қарши кенг кураш фронтини вужудга келтиришга, барча партия ва жамоат ташкилотларини ушбу проблемаларга қаратишга. меҳнат коллективларининг тарбиявий роли ва таъсирини оширишга, тарбиявий, иқтисодий ҳамда маъмурий-ҳуқуқий чораларнинг моҳирлик билан қўшиб олиб борилишини таъминлашга муваффақ бўлингани йўқ. Социал иллатни тарқатувчи конкрет кимсалар билан ишлашнинг табақалаштирилган, якка тартибда олиб бориладиган формалари сари сезиларли бурилиш қилинмади.

Кўпгина партия, давлат, хўжалик органларининг, жамоат ташкилотларининг ходимлари КПСС Марказий Комитетининг мазкур масалаларга оид қарорларини бажаришга етарлича масъулият билан муносабатда бўлмаяптилар, эришилган натижаларга ортиқча баҳо бермоқдалар, спиртли ичимликларга мойилликни бирданига, қисқа муддат давом этадиган шовқин-суронли кампаниялар билан, мунтазам суратда доимо қаттиқ иш олиб бормай туриб, бартараф этиб бўлмаслигини ҳисобга олмаяптилар. Асосан тақиқловчи, маъмурий методлар билан ичкиликбозликни тугатиш проблемасини ҳал этиш йўлидаги уринишлар салмоқли натижалар бермайдигина эмас, балки аксинча иллатни яна ҳам чуқурлаштириб, янги муаммоларни келтириб чиқаради, натижада эса муҳим, керакли ишни обрўсизлантиради.

Кўпгина жойларда ичкиликбозликнинг олдини олиш ва уни тугатиш соҳасидаги ишлар кейинги вақтларда сусайтириб қўйилди. Ишлаб чиқаришда, шу жумладан автомобиль ва темирйўл транспортида, денгиз флотининг кемаларида, ишлаб чиқариш анчагина хавф-хатар билан боғлиқ бўлган бошқа тармоқларда ичкиликбозлик ҳоллари ҳамон мавжуддир. Баъзи жойларда спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қоидаларини бузишга барҳам берилмаган, шаҳарларнинг кўчаларида яна маст-аластлар пайдо бўла бошлади. Бирқанча республикалар, ўлкалар ва областларда 1987 йилнинг биринчи кварталида ичкиликбозлик оқибатида қилинган жиноятчилик кўпайди.

Тарбия, профилактика ишининг таъсирчанлиги ҳамон пастлигича қолмоқда. Кўпгина партия аъзолари, шу жумладан баъзи раҳбар ходимлар алкоголизмга қарши қонунларни бузаётган кишиларга нисбатан муросасизлик, қатъият намунасини кўрсатмаётганликларига, улардан айримларининг ўзлари эса шундай иллатга мубтало бўлганликларига айниқса йўл қўйиб бўлмайди. Ичкиликбозликка қарши кураш масалаларида партия ташкилотлари ҳамиша ҳам аниқ-равшан, принципиал позицияни эгаллаётганлари йўқ. Халқ депутатларининг кўпгина маҳаллий Советлари, касаба союз, комсомол ташкилотлари, ижодий союзлар пассивлик қилмоқдалар. Оммавий ахборот воситалари, «Билим» жамиятининг ташкилотлари олиб бораётган алкоголизмга қарши пропаганданинг активлиги пасайди. СССР Медицина фанлари академиясининг олимлари ва мутахассислари соғлом турмуш тарзини пропаганда қилишда фаол ҳужумкорлик позициясини эгаллашгани йўқ. Ҳушёрлик учун кураш Бутуниттифоқ кўнгилли жамиятининг ташкилотлари ўзларини ҳали ҳам суст намоён этмоқдалар.

Социал инфраструктурани ривожлантириш, физкультура ва спортнинг моддий базасини мустаҳкамлаш ҳамда кенгайтириш, ундан омилкорлик билан фойдаланиш соҳасида бир қанча министрликлар ва идораларнинг, маҳаллий партия ва совет органларининг, бирлашмалар ва корхоналар раҳбарларининг фаолиятида сезиларли бурилиш бўлгани йўқ. Аҳолининг, айниқса ўсмирларнинг бўш вақтини уюштириш энг ўткир ва ғоят муҳим проблемаларнинг бири бўлиб қолмоқда.

Наркология хизматларининг моддий базасини мустаҳкамлашга ҳамда уларнинг иш самарадорлигини оширишга етарлича эътибор берилмаяпти. Нарколог — врачларнинг малакаси паст.

КПСС Марказий Комитети 1987 йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан СССР агросаноат давлат комитети корхоналарида узум виноси ва коньяк маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайганлигини йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол, деб ҳисоблайди. Кейинги вақтларда бир қанча регионларда, айниқса Молдавияда. Татаристон, Удмуртия ва Коми АССРда, Олтой ўлкасида, Белгород, Винница, Киев, Курск, Липецк, Смоленск, Суми, Тюмень, Черновци, Черкасси областларида маҳаллий органларнинг йўл қўйиб беришлари билан самогон тайёрлаш кўпайиб бормоқда, бунинг учун кўп миқдорда қанд-шакар сотиб олинмоқда. Бу эса ичкиликбозликни бартараф этиш ишига тўсқинлик қилиб. жуда катта иқтисодий ва маънавий зарар етказади.

Ичкиликбозликка, алкоголизмга, спиртли ичимликлар билан чайқовчилик қилишга ва аввало, самогон тайёрлашга қарши курашда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар етарлича фаоллик кўрсатмаяптилар, бу ишда милиция участка инспекторларининг, халқ дружиначиларининг, жамоатчиликнинг роли кам сезиляпти.

Вужудга келган аҳвол кечиктириб бўлмайдиган жиддий чораларни, хотиржамлик кайфиятлари, шунингдек, илдиз отган одатларга қарши курашдаги қийинчиликлар ва мураккабликлар олдидаги саросималик кўринишлари бартараф этилишини тақазо қилади.

(Давоми 3-бетда).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Самогон тайёрлашга қарши кураш самарадорлигини янада ошириш зарурлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми «Самогон тайёрлаганлик учун жавобгарлик тўғрисида» фармон чиқарди.

Фармонда сотиш мақсадини кўзламай. самогон ёки бошқа хонаки кучли спиртли ичимликлар тайёрлаганлик ёки сақлаганлик учун, шунингдек сотиш мақсадини кўзламай, бундай ичимликлар ишлаб чиқариш аппаратларини тайёрлаганлик ва сақлаганлик учун юз сўмдан уч юз сўмгача миқдорда жарима тарзида маъмурий жазо берилиши белгилаб қўйилди. Маъмурий жарима ички ишлар органлари (милиция) томонидан солинади.

Маъмурий жазо берилгандан кейин бир йил давомида яна ўша ҳаракатларни такрорлаганлик учун жиноий жавобгарликка тортилади ва икки йилгача муддатга ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилинади ёки икки юздан беш юз сўмгача жарима солинади.

Сотиш мақсадида хонаки кучли спиртли ичимликлар тайёрлаганлик ёки сақлаганлик учун ҳамда ана шундай ичимликларни сотганлик учун жиноий жавобгарлик, шунингдек сотиш мақсадида самогон аппаратлари тайёрлаганлик ёки сақлаганлик ва уларни сотганлик учун жиноий жавобгарлик сақланиб қолади.

Фармон «СССР Олий Совети ведомостлари»да тўла эълон қилинади.

Ҳурмат ТАХТАСИ

Пилла етиштириш ва давлатга сотиш планини бажарганликлари учун қуйидагилар область «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар.

ЧИНОЗ РАЙОНИ БЎЙИЧА

Охунбобоев номли колхоз (раиси У. Умаров, партия ташкилотининг секретари К. Рўзиматов, касаба союз ташкилотининг раиси Э. Саидов, комсомол ташкилотининг секретари Э. Ўсаров, пиллачилик бўйича агротехник А. Эшназаров).

«Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози (раиси Э. Жонталиев. партия ташкилотининг секретари Э. Очилов, касаба союз ташкилотининг раиси И. Аширов, комсомол ташкилотининг секретари К. Авалбеков, пиллачилик бўйича агротехник К. Тугалбоев).

К. Маркс номли колхоз (раиси М. Абдукаримов, партия ташкилотининг секретари К. Алимова, касаба союз ташкилотининг раиси К. Зуфаров, комсомол ташкилотининг секретари А. Носиров, пиллачилик бўйича агротехник Р. Файзулин).

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИ БЎЙИЧА

«Коммунизм» колхози (раиси М. Исматов, партия ташкилотининг секретари Т. Бозорбоев, касаба союз ташкилотининг раиси Т. Иззатов, комсомол ташкилотининг секретари Э. Одилов, пиллачилик бўйича агротехник Р. Мансуров).

Халқ депутатлари Тошкент область Советн ижроия комитетининг қарори

ЎН ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ЎН ИККИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Халқ депутатлари область Совети ижроия комитети **қарор қилади:**

1. Ўн тўққизинчи чақириқ халқ депутатлари область Советининг ўн иккинчи сессияси 1987 йил 13 июнда Чирчиқ шаҳрида чақирилсин.

2. Халқ депутатлари область Совети сессиясида кўриб чиқиш учун қуйидаги масала киритилсин:

«Чирчиқ шаҳар Совети ижроия комитетининг КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида халқ депутатлари маҳаллий Советларининг социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришдаги ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ҳисоботи».

Ижроия комитет раиси П. АБДУРАҲМОНОВ.

Ижроия комитет секретари А. МАНСУРОВ.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 28 май.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитети кенгашининг АХБОРОТИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

воз кечишни тақазо этмоқда, деб ҳисоблайдилар. Ядро урушида ғолиблар бўлиши мумкин эмас. Кенгаш қатнашчилари урушнинг олдини олиш, уни инсоният ҳаётидан абадий чиқариб ташлаш, Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ҳамда ёппасига ва батамом қуролсизланишга қаратилган конкрет қуролсизланиш, биринчи навбатда ядровий қуролсизланиш чораларига ўтиш туб вазифа эканлигига қатъий ишонишларини таъкидладилар. Бунинг учун барча давлатларнинг, барча тинчликсевар кучларнинг ғайрат-ҳаракатларини бирлаштириш, давлатлар ўртасидаги, айниқса, турли социал системаларга ва уларнинг ҳарбий сиёсий иттифоқларига мансуб давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишончни мустаҳкамлаш, ҳарбий соҳада бир-бирларининг ташвиш-хавотирлиги, мақсадлари ва муддаоларини тўғри тушуниш зарурдир.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўзларининг ҳарбий доктринаси мудофаа характерида эканлигини, бу доктрина ҳарбий кучлар мувозанатини имкони борича пастроқ даражада сақлаб туриш зарурлигига, ҳарбий потенциалларни мудофаа учун зарур бўлган етарли даражаларгача камайтириш мақсадга мувофиқ эканлигига асосланишини яна билдирадилар. Кенгашда ушбу масала юзасидан ҳужжат қабул этилди, шу ҳужжат эълон қилинмоқда.

2. Кенгаш қатнашчилари инсониятнинг ядровий ҳалокат сари силжиб боришини тўхтатиб қолиш учун ҳозир ядровий қуролсизланиш соҳасида қуйидаги амалий қадамларни қўйиш имконияти пайдо бўлди, деб ҳисоблайдилар:

— Рейкьявикда эришилган принципиал аҳдлашув асосида Европадаги барча Америка ва Совет ўртача олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги битимни ҳеч кечиктирмай тузиш. Шу битим имзолангандан кейин ГДР ва ЧССР ҳукуматлари билан келишган ҳолда совет ракеталари ана шу мамлакатлардан олиб чиқиб кетилади. Бу ракеталар Ғарбий Европада Американинг ўртача олислик ракеталари жойлаштирилганига нисбатан жавоб чораси сифатида шу мамлакатларга жойлаштирилган эди.

— Бир пайтнинг ўзида Европадаги Совет ва Америка оператив-тактик ракеталарини тугатиш ҳамда Совет Иттифоқининг шарқи ва АҚШ территориясидаги ана шундай ракеталар хусусида музокаралар олиб бориш.

—Европадаги тактик ядро воситалари, жумладан, тактик ракеталар тўғрисидаги масалани Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Будапешт ташаббуси руҳида кўп томонлама музокараларда ҳал этиш.

— Ракетадан мудофаа шартномаси режимини мустаҳкамлаш билан бир вақтда стратегик ҳужум қуролларини тубдан қисқартириш тўғрисида бир битимга келиш. Иттифоқчи социалистик давлатлар СССР билан АҚШ стратегик ҳужум қуролларини беш йил ичида 50 процент қисқартириш ва кейинчалик уларни яна қисқартириш тўғрисида музокаралар олиб боришни ёқламоқдалар.

— Ядро қуролларини яратиш, ишлаб чиқариш ва такомиллаштиришни тўхтатиш, уларни камайтириш ва тугатиш ишида биринчи навбатдаги чора сифатида ядро синовлари тўла тақиқланишига эришиш. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар бу соҳада тегишли аҳдномаларга эришиш учун дарҳол тўла кўламда музокаралар бошлашни таклиф этмоқдалар.

Кенгаш қатнашчилари космик фазода қурол-яроғлар пайдо бўлишига йўл қўймаслик учун, ракетадан мудофаа шартномасига қатъий риоя этилиши учун, йўлдошга қарши системаларни ҳамда «Космос—Ер» классидаги қуролларни тақиқлаш ҳақида, космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш тўғрисида аҳдномаларга эришиш учун, космосдан оқилона асосда, бутун инсоният манфаатларини кўзлаб фақат тинч мақсадларда фойдаланиш учун қатъий кураш олиб бормоқдалар.

Иттифоқчи социалистик давлатларнинг раҳбарлари стратегик ҳужум қуроллари, ракетадан мудофаа шартномаси режимини мустаҳкамлаш, шунингдек, ядро синовлари хусусида СССР билан АҚШ ўртасидаги битимларнинг «Асосий қоидаларини» ишлаб чиқишни ёқлаб фикр билдирдилар. Бундай қоидаларни ишлаб чиқиш ўртача олислик ракеталари тўғрисидаги шартномани имзолаш билан бир қаторда СССР ва АҚШ ўртасидаги Олий даражадаги аҳднома учун асос бўлиши ҳамда юридик вазифа юклайдиган Совет—Америка битимларини тайёрлаш учун негиз бўлиши мумкин эди.

Улар Европадаги ҳамма давлатлар, энг аввало ҳар иккала иттифоқ аъзолари ядровий қуролсизланиш жараёнига, тегишли музокараларнинг муваффақиятини таъминлашга фаол кўмаклашишларини муҳим, деб ҳисоблайдилар. Шу аср охирига қадар ядро қуролларини ва бошқа турдаги оммавий қирғин қуролларини тугатиш мақсадида икки томонлама ва кўп томонлама асосда конкрет аҳдномаларга эришиш учун Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қиладилар.

3. Кенгашда вакиллари қатнашган давлатлар химия қуролини тезроқ тугатиш фикрини билдирдилар. Улар химия қуролларини тақиқлаш, бундай қуролнинг мавжуд запасларини ҳамда уни тайёрлайдиган саноат базасини йўқ қилиб ташлаш тўғрисидаги Халқаро конвенцияни ишлаб чиқишни шу йилнинг ўзидаёқ ниҳоясига етказишга тайёр эканликларини тасдиқлайдилар. Улар бу хусусда 1987 йил 25 мартда Москвада ўзлари қабул қилган баёнотда эслатиб ўтганлар.

4. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар 1986 йил июнь ойида олға сурган 90-йилларнинг бошларида Европада қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларни 25 процент қисқартириш программасини амалга ошириш йўллари муҳокама қилинди. Бундай қисқартириш айни бир вақтда тактик ядро воситалари комплексида ҳам амалга оширилиши мумкин бўлур эди. Кенгаш қатнашчилари таклиф этилаётган қисқартиришни амалга ошириш билан бир вақтда икки мингинчи йилга қадар қуролли кучларни, қурол-яроғларни ва ҳарбий харажатларни янада кўпроқ қисқартиришга ўтишга имкон берадиган янги тадбирларни ишлаб чиқишни зарур, деб ҳисоблайдилар.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Европада ҳарбий мухолифликни камайтириш жараёнини узлуксиз, ҳар бир босқичда мумкин қадар қуйи даражада мувозанатни таъминлайдиган бўлиши керак, деб ҳисоблайдилар. Улар тарихий, географик ва бошқа омиллар туфайли Европада ҳар икки томон қуролли кучларидаги номутаносибликни ҳисобга олиб қисқартириш давомида баъзи элементларда вужудга келган тенгсизликни ким олдинда бўлса, ўша томонда тегишли қисқартириш ўтказиш йўли билан бартараф этишга тайёр эканликларини изҳор қиладилар. Қўшинлар ва қурол-яроғларни қисқартириш жараёнини давлатлар ҳарбий харажатларини тегишли даражада камайтириш билан бирга амалга оширилса, мақбулроқ бўлур эди.

Вакиллари кенгашда қатнашган давлатлар Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш қатнашчилари бўлган барча давлатларга мурожаат қилиб, ташқи ишлар министрларининг учрашувини ўтказишни таклиф қиладилар, бу учрашув қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларни, ҳарбий харажатларни тегишли даражада камайтирган ҳолда Европада тактик ядро қуролларини тубдан қисқартириш мақсадида кенг кўламли музокаралар бошлаш ҳақида қарор қабул қилиши мумкин эди. Бундай музокараларда ҳарбий мухолифликни камайтириш ва тўсатдан ҳужум қилиш хавфининг олдини олиш, иккала ҳарбий иттифоқ бевосита чегарадош бўлган зонадан қурол-яроғларнинг энг хавфли, ҳужум турларини ўзаро олиб чиқиб кетиш, шунингдек, ана шу зонада қуролли кучлар ва қурол-яроғларнинг тўпланишини ўзаро келишилган энг кам даражагача камайтириш билан боғлиқ бўлган бир қанча биринчи галдаги тадбирларни ҳам муҳокама қилиш лозим бўлур эди.

Ана шу масалаларни муҳокама қилиш учун Европада ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ҳамда қуролсизланиш тадбирларига бағишланган конференциянинг иккинчи босқичи энг яхши анжуман бўлур эди. Шу билан бир пайтда қуролсизланиш масалаларини муҳокама қилишнинг бошқа вариантлари, аввало махсус анжуман чақирилишини ҳам истисно қилмаган ҳолда Умумевропа жараёни доирасида муҳокама қилиш вариантлари ҳам бўлиши мумкин.

Иттифоқчи социалистик давлатлар НАТО ҳамда Варшава Шартномаси мамлакатлари вакиллари ўртасида Венада ўтаётган норасмий маслаҳатлашувларга алоҳида аҳамият бермоқдалар, бу маслаҳатлашувлар бўлажак музокаралар мандатини ишлаб чиқишга кўмаклашмоғи лозим.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ўзларининг яхши ниятларини тасдиқлаб ҳамда бўлажак музокаралар учун энг яхши шароитларни таъминлаш манфаатларини кўзлаб, ўз ҳарбий потенциалларини ривожлантириш хусусида мумкин қадар кўпроқ тийилиб туришга, ўзаро келишилган асосда қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларни кўпайтирмасликка ҳамда ҳарбий харажатларни кўпайтиришга бир-икки йил учун мораторий эълон қилишга тайёр эканликларини маълум қиладилар. Улар НАТОдаги барча мамлакатларни ҳам мана шундай ёндашишга даъват этадилар.

5. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Европанинг айрим регионларида ҳарбий қарама-қаршиликни камайтириш ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, Болқонда, қитъанинг марказида ва шимолида ядро ва химия қуролларидан холи бўлган зоналарни вужудга келтириш ташаббусларига катта аҳамият берадилар. Улар бу хусусда ГДР, ЧССР, РСР ва БХР олға сурган таклифлар амалга оширилишига эришишга азму-қарорларини тасдиқлайдилар.

ГДР ва ЧССРнинг Варшава Шартномаси ташкилоти ва НАТО туташадиган линия бўйлаб кенглиги 300 километр (ҳар томонга 150 километрга) ядросиз коридор тўғрисидаги таклифига келганда эса бу зонадан ўзаро асосда ҳамма ядро қуроллари — ядро ўқ-дорилари, жумладан, ядро миналари, оператив-тактик ва тактик ракеталар, атом артиллерияси, зарбдор тактик авиациянинг ядро қуролини элтувчи самолётлари, шунингдек, ядро қуролини қўллашга қодир бўлган зенит-ракета комплекслари олиб чиқиб кетилган бўлур эди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Болқонда ядро ва химия қуролидан ҳоли зонани барпо этиш тўғрисида кўп томонлама мулоқотни давом эттириш ҳамда чуқурлаштиришни ҳам ёқлаб чиқмоқдалар.

Вакиллари кенгашда қатнашган давлатлар Марказий Европада қурол-яроғларни камайтириш ва ишончни ошириш юзасидан ПХР олға сурган планни тўла қўллаб-қувватлайдилар. Бу планнинг амалга оширилиши қитъада тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашнинг муҳим омили бўлур эди.

6. Қуролсизланиш тадбирларининг амалга оширилиши қуролсизланиш тадбирларининг мазмунига жавоб берадиган, жумладан, жойларда инспекциялар ўтказишни ўз ичига оладиган самарали контрол системаси билан гарантияланган бўлур эди. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар реал қуролсизланишга ўтиш чоғида контрол хавфсизликни таъминлашнинг энг муҳим воситаларидан бири бўлиб қолишини эътиборга олиб, қурол-яроғларни қисқартиришнинг ҳамма босқичларида текширишнинг энг қатъий чоралари комплексини ишлаб чиқиш тарафдоридирлар.

Ҳамма жойда — ракеталар демонтаж қилинадиган ва улар тугатиладиган жойларда, полигонларда ва ҳарбий базаларда, шу жумладан, учинчи мамлакатларда, ўқув марказларида, ҳам давлатга, ҳам хусусий кишиларга қарашли омборларда ва ракеталарни тайёрлайдиган заводларда ракета-ядро қуролларини қисқартиришни контрол қилиш таъминланиши керак.

Оддий қурол-яроғлар соҳасида қисқартириш жараёнининг ўзини контрол қилиш чоралари билан бир қаторда қисқартиришдан кейин қолган қўшинлар ҳарбий фаолиятини кузатиш йўлга қўйилган бўлур эди.

7. Кенгашда қатнашган давлатлар Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши қатнашчилари бўлган давлатлар вакилларининг ҳозир ҳамма учун мақбул бўладиган аҳдномаларни ишлаб чиқиш масъулиятли босқичига кирган Вена учрашувининг қандай бораётганлигини кўриб чиқиб, бу учрашувнинг муваффақиятли тугалланишига, учрашувда қуролсизланиш ишида реал силжишга, унда қатнашаётган давлатлар ўртасидаги ишончни мустаҳкамлашга ҳамда сиёсий, иқтисодий ва гуманитар соҳалардаги муносабатларни Хельсинки Якунловчи ҳужжатининг барча мустаҳкам ва ишончли принциплари асосида мустаҳкамлашга кўмаклашадиган мазмунли ва балансли қарорлар қабул қилишига ҳар томонлама ёрдамлашишга тайёр эканликларини айтдилар. Улар қитъанинг бир-бирига қарама-қарши турувчи ҳарбий блокларга бўлинишига қарши, бу блокларни бир пайтнинг ўзида тарқатиб юбориш учун, Умумевропа хонадонида яхши қўшничилик ва ҳамкорлик учун курашмоқдалар.

Кенгашда қатнашган давлатлар Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш қатнашчилари бўлган давлатлар ташқи ишлар министрларининг таклиф этилаётган учрашуви Европада қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида музокараларни бошлаб юборишгагина эмас, шу билан бирга Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлигининг бошқа масалаларини ҳам ҳал этишга ёрдам берган бўлур эди, деган ишончни изҳор қиладилар.

Кенгаш қатнашчилари Европа қитъасидаги мавжуд территориал-сиёсий реалликлар ҳурмат қилинган тақдирдагина қитъада мустаҳкам тинчлик ва яхши қўшничилик ҳамкорлиги таъминланиши мумкин, деган якдил фикрдадирлар. Реваншчи кучларнинг, аввало, Германия Федератив Республикасидаги реваншчи кучларнинг фаолияти ҳамда қаерда бўлмасин реваншизмни рағбатлантириш кескинликни юмшатиш ва хавфсизлик манфаатларига, Хельсинки Якунловчи актининг руҳи ва ҳарфига зиддир. Бундай фаолиятга бундан буён ҳам энг қатъий зарба берилади.

Тинчлик, ишонч муҳитини вужудга келтириш, халқлар ўртасида ўзаро ҳурмат ва дўстлик манфаатлари улар ўртасидаги душманчилик сиёсатини, антикоммунизмни қарор топтиришга ҳар қандай уринишларни, ирқчиликни тарғиб этишни, камситишнинг ҳар қандай формаларини қўлланишни, шовинистик ва миллатчилик тезисларини тарқатишни тўхтатишни талаб қилади.

8. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ҳамма мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни янада ривожлантириш йўлларини қидиришга тайёрдирлар, улар савдо ва иқтисодий айирбошлаш соҳасидаги ғовларни бартараф этишни, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгашида қатнашаётган давлатлар ўртасида хўжалик алоқаларини мустаҳкамлашни ёқлаб чиқмоқдалар. Бу эса Европада кескинликни юмшатишга хавфсизлик ва тинчликни мустаҳкамлашга кўмаклашган бўлур эди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар гуманитар соҳада кенг баҳамжиҳат ҳаракат қилиш тарафдоридирлар. Уларнинг эътиқодига кўра, одамларнинг тинчлик ва эркинлик шароитида яшаш ва меҳнат қилиш ҳуқуқлари таъминланиши учун, давлатларнинг суверенитетини ҳурмат қилган ҳолда уларнинг сиёсий, гражданлик, иқтисодий, социал ва маданий ҳуқуқлари бир-бирига боғлиқ ҳолда тўла амалга оширилишини таъминлаш учун ҳамма иш қилиниши керак.

9. Кенгашда қатнашган давлатлар ҳам ҳарбий ва сиёсий, ҳам иқтисодий ва гуманитар соҳаларни қамраб оладиган кенг қамровли халқаро тинчлик ва хавфсизлик системасининг шаклланишига эришишга қатъий аҳд қилганликларини тасдиқлайдилар. Экология соҳасида баҳамжиҳат ҳаракат қилиш ҳам бундай системанинг таркибий қисми бўлур эди. Хавфсизликнинг бундай системаси куч ишлатиш ёки куч ишлатиш билан дўқ-пўписа қилиш истисно этиладиган, халқлар ўртасидаги муносабатлар эса ўзаро ҳурмат, дўстлик ва ҳамкорлик руҳида қуриладиган ядросиз дунёни барпо этишга олиб борган бўлур эди. Социалистик мамлакатларнинг ташаббуси муҳолифлик ёндашувларини бартараф этишга, цивилизацияга хос нормаларни, халқаро муносабатларда ошкоралик, самимийлик ва ишонч муҳитини қарор топтиришга қаратилгандир.

Кенгаш қатнашчилари БМТда бошланган мазкур масала юзасидан кенг фикрлашиб олишни табрикладилар. Улар тинчликнинг моддий, сиёсий-ҳуқуқий ва маънавий-психологик гарантияларини шакллантирувчи конкрет тадбирларга, ҳамма учун амалда хавфсизликни таъминлашга ўтиш учун ҳамма соҳаларда ва барча даражаларда натижадор мулоқотни давом эттириш ва ривожлантиришни ёқламоқдалар. Улар БМТ Бош Ассамблеясининг 42-сессияси бу ишга ўз муҳим ҳиссасини қўшади, деб умид билдирадилар. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти халқаро тинчлик ва хавфсизлик кенг қамровли системасининг самарали таянчи бўлиши мумкин.

Вакиллари кенгашда қатнашган давлатлар миллий мустақиллик ва суверенитетни, куч ишлатмаслик ёки куч ишлатиш билан дўқ қилмаслик, чегаралар ва территориал бутунлик дахлсизлиги, баҳсларни тинч йўл билан ҳал этиш, ички ишларга аралашмаслик, тенг ҳуқуқлилик принципларини, БМТ Устави, Хельсинки Якунловчи акти бошқа принциплари ҳамда мақсадларини, халқаро муносабатларнинг умумэътироф этган бошқа нормаларини ҳамма давлатлар қатъий ҳурмат қилишлари зарурлигини таъкидладилар.

10. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг раҳбарлари дунёдаги кескинлик ва можароларнинг мавжуд ўчоқлари хусусида фикрлашиб олдилар ва уларни музокаралар йўли билан сиёсий жиҳатдан адолатли бартараф этишга фаол кўмаклашишга қатъий азму-қарор берганликларини таъкидладилар.

Яқин Шарқда барча манфаатдор томонларнинг, шу жумладан, Фаластин халқининг бирдан-бир қонуний вакили бўлмиш Фаластин Озодлик Ташкилотининг тенг ҳуқуқли иштироки билан БМТ раҳбарлигида халқаро конференциянинг ўтказилиши мазкур регионда аҳволни ҳар жиҳатдан бартараф этишга эришиш ва мустаҳкам тинчликни таъминлаш учун катта аҳамиятга эга бўлур эди. БМТ Хавфсизлик Кенгашининг бешта доимий аъзоси, шунингдек, барча манфаатдор томонлар иштирокида тайёргарлик комитетининг тузилиши шундай конференцияни чақириш йўлидаги амалий қадам бўлиб қолиши мумкин эди.

Ироқ билан Эрон ўртасидаги можаронинг тезроқ тўхтатилиши ва низоли муаммоларни халқаро ҳуқуқтартиботнинг ҳамма эътироф этган нормалари асосида иккала давлатнинг қонуний манфаатларини ҳисобга олиб, музокаралар йўли билан ҳал этиш халқаро тинчлик манфаатларига мос келган бўлур эди.

Кенгаш қатнашчилари Тинч океани жанубида ядро қуролидан холи зона вужудга келтирилишини табрикладилар, Корея ярим оролида тинчликни мустаҳкамлаш, Жануби-Шарқий Осиёдаги мавжуд барча можаролар ва муаммоларни сиёсий воситалар, музокаралар олиб бориш йўли билан, ҳар бир мамлакатнинг мустақиллигини, суверенитетини ҳурмат қилиш асосида ҳал этиш, жаҳоннинг шу районида яхши қўшничилик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш халқаро хавфсизлик манфаатларига мувофиқ келган бўлур эди, деб қатъий ишонч билдирдилар. Афғонистонда миллий ярашга эришиш, унинг теварагидаги аҳволни шу мамлакатнинг ички ишларига ҳар қандай аралашувни тўхтатиш, унинг мустақиллиги ва суверенитетини ҳурмат қилиш асосида сиёсий йўл билан тезроқ бартараф этишга қаратилган йўл қўллаб-қувватланди. Сиёсий бартараф этиш доирасида Афғонистондан совет қўшинларини олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги Совет — Афғонистон аҳдномасини тезроқ амалга оширишдан манфаатдорлик изҳор қилинди.

Кенгашда вакиллари иштирок этган давлатлар Африка жануби халқларининг империализмга, мустамлакачиликка, ирқчиларнинг апартеид сиёсатига қарши кураши билан, Намибия халқининг СВАПО раҳбарлигида озодлик ва чинакам мустақиллик учун олиб бораётган кураши билан бирдам эканликларини таъкидладилар. Улар ЖАРнинг Ангола ва Мозамбик халқларига, бошқа қўшни мустақил давлатларнинг халқларига қарши агрессив ҳаракатларини қатъиян қоралайдилар.

Кенгаш қатнашчилари Марказий Америкадаги аҳволни сиёсий йўл билан адолатли бартараф этишга қаратилган куч-ғайратларни батамом қўллаб-қувватлашларини билдирдилар, Никарагуага қарши агрессив хуружлар тўхталишини, ҳар бир халқнинг ўз сиёсий ҳамда иқтисодий ривожланиш йўлини эркин ва ташқаридан ҳеч кимнинг аралашувисиз ўзи белгилаш ҳуқуқи эътироф этилишини талаб қилиб чиқдилар.

Кенгаш қатнашчилари дунёдаги иқтисодий аҳволнинг баъзи жиҳатларини, шу жумладан, заиф ривожланганликни бартараф этиш ҳамда янги халқаро иқтисодий тартиб ўрнатиш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқдилар. Шу масалалар юзасидан ҳужжат қабул қилинди, бу ҳужжат босиб чиқарилади.

11. Кенгашда иттифоқчи социалистик давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида муфассал фикрлашиб олинди. СМКнинг Будапешт кенгашидан кейин ўтган вақт мобайнида ташқи ишлар министрлари комитети билан мудофаа министрлари комитетининг ишига ижобий баҳо берилди, уларнинг бундан буёнги вазифалари белгилаб олинди.

Варшава Шартномаси доирасида баҳамжиҳат ҳаракат масалаларини муҳокама қилиш чоғида кенгаш қатнашчилари ташқи сиёсат соҳасидаги ҳамкорликка яна ҳам кўпроқ жўшқинлик бағишлаш, унинг механизмини янада такомиллаштириш, иттифоқчи давлатлар ўртасидаги сиёсий муносабатлар системасида тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро масъулият принципларига қатъий риоя этиш керак, деган фикрни билдирдилар. Улар ўзаро келишиб олинган ташқи сиёсий йўлни амалга ошириш манфаатларини кўзлаб, халқаро ишларда ҳар бир иттифоқчи давлатнинг активлиги ва ташаббускорлигини кучайтириш муҳим, деб ҳисоблайдилар.

Шу мақсадда Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг вакилларидан иборат составда жорий ўзаро ахборот бериб турувчи кўп томонлама группани тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Қуролсизланиш масалалари юзасидан Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг махсус комиссиясини тузишга ҳам қарор қилинди. Бу комиссия қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш, айниқса, ядровий қуролсизланиш масалаларига доир фикрлашиб олиш ҳамда ахборот айирбошлаш, жумладан, иттифоқчи давлатларнинг ташаббусларини муҳокама этиш ва бу соҳада биргаликдаги таклифларни ишлаб чиқиш учун ташқи ишлар министрликлари ҳамда мудофаа министрликларининг вакилларидан иборат составда бўлади. Комиссиянинг тузилиши Варшава Шартномасида қатнашувчи барча давлатларнинг қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш соҳасида сарфланаётган биргаликдаги куч-ғайратларда яна ҳам активроқ иштирок этишларига кўмаклашиши лозим.

Сиёсий Маслаҳат Комитети Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари бош қўмондонининг қўмондонлик бажарган амалий ишлар тўғрисидаги докладини тинглади ва тегишли қарор қабул қилди.

Кенгаш дўстлик ва ўртоқларча ҳамкорлик вазиятида ўтди. У муҳокама этилган барча масалалар юзасидан фикрлар бирлигини намойиш этди.

Кенгаш ўтказилган мамлакат сифатида Германия Демократик Республикаси кенгаш ҳужжатларининг бошқа давлатлар ва халқаро ташкилотлар ўртасида тарқатилишини таъминлайди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитетининг навбатдаги кенгаши Варшавада ўтказилади. Польша Халқ Республикасининг вакили, ташқи ишлар министрининг ўринбосари Генрик Ярошек навбатдаги муддатга Сиёсий Маслаҳат Комитетининг бош секретари этиб тайинланди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг ҲАРБИЙ ДОКТРИНАСИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Бешинчидан. Европанинг турли регионларида ва жаҳоннинг бошқа районларида ядровий, химиявий қуроллардан холи зоналарни, шунингдек, қурол-яроғлар камроқ тўпланган ва ишонч оширилган зоналарни вужудга келтириш, ўзаро асосда Европада ҳарбий ишонч чораларини амалга ошириш ҳамда жаҳоннинг бошқа районларида, шунингдек, денгизлар ва океанларда мана шундай чоралар тўғрисидаги аҳдлашувларга эришиш. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ва Шимолий Атлантика иттифоқига аъзо мамлакатларнинг ҳарбий куч ишлатишдан ўзаро воз кечиши ҳамда тинчлик муносабатларини сақлаб туриш мажбуриятларини қабул қилиш, бошқа давлатларнинг территориясида ҳарбий базаларни тугатиш; қўшинларни миллий чегаралар доирасига олиб чиқиб кетиш, икки ҳарбий иттифоқнинг бир-бирига бевосита яқин турган зонадан қурол-яроғларнинг энг хатарли ҳужум турларини ўзаро олиб кетиш, шунингдек, мазкур зонада қуролли кучлар ва қурол-яроғлар жамланишини келишиб олинган энг кам даражагача озайтириш.

Олтинчидан. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Европанинг бир-бирига қарама-қарши турган ҳарбий блокларга ажралиши давом этаётганлигини нонормал ҳол, деб ҳисоблаб, Шимолий Атлантика иттифоқи билан Варшава Шартномаси бир вақтнинг ўзида тарқатиб юборилишини ва биринчи қадам сифатида уларнинг ҳарбий ташкилотлари тугатилишини, пировард натижада кенг қамровли халқаро хавфсизлик системаси вужудга келтирилишини талаб қилиб чиқмоқдалар.

* * *

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Шимолий Атлантика иттифоқига аъзо бўлган давлатларга ҳар иккала иттифоқнинг ҳарбий доктриналарини қиёслаб кўриш, уларнинг характерини таҳлил этиш, неча йиллар мобайнида тўпланиб қолган ўзаро гумонсираш ва ишончсизликка барҳам беришни, бир-бирларининг муддаоларини яхшироқ тушунишга эришишни, ҳарбий блокларнинг ва уларда қатнашувчиларнинг ҳарбий концепциялари билан доктриналари мудофаа асосларига таянишини таъминлашни назарда тутиб, мана шу ҳарбий доктриналар бундан буёнги эволюциясининг йўналишларини биргаликда кўриб чиқиш мақсадида маслаҳатлашувлар ўтказишни таклиф қиладилар.

Қурол-яроғларнинг айрим турлари ҳамда қуролли кучлар юзасидан вужудга келган номутаносибликлар ҳамда олдинга ўтиб кетган томоннинг ортиқча қисмини камайтириш тобора пастроқ даражани қарор топтиришга олиб келишини англаган ҳолда ана шундай камайтиришлар асосида номутаносибликларни бартараф этиш йўлларини излаб топиш ҳам маслаҳатлашувлар мавзуси бўлиши мумкин эди.

Шартномада қатнашувчи социалистик давлатлар ҳар иккала томон мамлакатлари ҳарбий мутахассисларининг иштироки билан бундай маслаҳатлашувларни обрў-эътиборли экспертлар даражасида ўтказишни таклиф қиладилар. Улар бундай маслаҳатлашувларни 1987 йилдаёқ ўтказишга тайёрдирлар. Маслаҳатлашувлар Варшавада ёки Брюсселда ёҳуд ана шу шаҳарларнинг ҳар бирида навбати билан ўтказилиши мумкин бўлур эди.

Болгария Халқ Республикаси номидан
Тодор ЖИВКОВ
Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси

Венгрия Халқ Республикаси номидан
Янош КАДАР
Венгрия Социалистик Ишчи партиясининг Бош секретари

Германия Демократик Республикаси номидан
Эрих ХОНЕККЕР
Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси

Польша Халқ Республикаси номидан
Войцех ЯРУЗЕЛЬСКИЙ
Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси

Руминия Социалистик Республикаси номидан
Николае ЧАУШЕСКУ
Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикасининг Президенти

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан
М. С. ГОРБАЧЕВ
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари

Чехословакия Социалистик Республикаси номидан
Густав ГУСАК
Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти

Берлин, 1987 йил 29 май.

КОНГРЕСС ОЧИЛДИ

Ер юзини ядро қуролидан халос қилиш — бемалол эришса бўладиган мақсаддир. «Ядро урушининг олдини олиш учун курашувчи жаҳон врачлари» ҳаракати VII халқаро конгрессининг қатнашчилари ақлидрок телбаликдан ғолиб келади, Ер юзида «сўнгги эпидемия» тарқалмайди, деган тўла ишонч билан Москвада йиғилдилар. Дунёнинг 55 мамлакатидан келган икки мингдан ортиқ вакил қатнашаётган бу анжуман 29 май куни мамлакатимиз пойтахтида очилди.

Конгрессни унинг президенти, СССР Медицина фанлари академиясининг академиги М. И. Кузин очди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг врачлар анжуманига йўллаган табрикномасини конгресс делегатлари ва меҳмонлари зўр эътибор бериб тингладилар. Табрикномани КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин ўқиб эшиттирди.

Шундан кейин «Ядро урушининг олдини олиш учун курашувчи жаҳон врачлари» ҳаракати ижроия комитетининг секретари Д. О. Пасторе (АҚШ) бир қанча халқаро ташкилотларнинг раҳбаларидан, барча беш қитъадаги кўпгина давлат ва ҳукумат бошлиқларидан анжуман номига келган кўпдан-кўп табрикномаларни ўқиб эшиттирди.

СССР соғлиқни сақлаш министри, академик Е. И. Чазов «Ядро қуролини йўқ қилиб ташлаш — врачлар ҳаракатининг мақсади» мавзуида доклад қилди.

Ҳаракатнинг ҳамраиси, АҚШдаги Гарвард университети кардиология профессори Б. Лаун ҳам сўзга чиқди. Демократ-сенатор А. Гор (АҚШ) конгресс қатнашчиларини табриклаб, нутқ сўзлади.

Сўнгра Халқаро врачлар ҳаракатининг мукофотларини топшириш маросими бўлди. Халқаро вазиятни соғломлаштиришга қўшган ҳиссаси учун АҚШнинг таниқли савдо-саноат доиралари вакили ва жамоат арбоби А. Хаммерга фахрли мукофотлардан бири топширилди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Боши 1-бетда

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларидан, ўлка, область, округ, шаҳар, район партия комитетларидан, министрликлар ва идоралардан, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетларидан, ВЦСПС ҳамда ВЛКСМ Марказий Комитетидан КПСС Марказий Комитетининг ичкиликбозлик ва алкоголизмни тагтомири билан тугатишга қаратилган қарорларини бажариш соҳасидаги ишларини кучайтиришни, унга янги омил, системалилик ва таъсирчанлик бағишлашни, бу ишни сифат жиҳатидан янги даражага кўтаришни талаб қилди. Куч-ғайрат, қунт билан олиб бориладиган ташкилотчилик ва тарбия, профилактика ишига, одамларнинг онги ва психологиясини қайта қуришга, уларнинг ички маданиятини оширишга, оиладаги, турмуш ва дам олиш соҳасидаги муносабатларни соғломлаштиришга қаратилсин. Ичкиликбозликка қарши кураш гиёвандликни, кашандаликни тугатиш билан комплекс равишда олиб борилиши керак. Шу мақсадда одамларга ғоявий-маънавий таъсир ўтказишнинг барча формаларидан, соғлом турмуш тарзига коллектив кафолоти учун кураш ҳаракатидан фойдаланиш зарур.

Мана шу ишни ташкил эта туриб, социализмнинг маънавий қадриятларига, жамоатчилик кучига таяниш, В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, ёвузликнинг конкрет айбдорларига қарши амалда, раҳмсизлик билан чинакам революцион уруш олиб бориш, оммани конкрет мисоллар асосида тарбиялаш бу соҳадаги ишнинг муваффақиятини ҳал қилади, деган фикрга асосланиш лозим. Ишлаб чиқаришда, жамоат жойларида ичкиликбозлик ҳолларига қатъий чек қўя туриб, шуни эътиборга олиш керакки, ичкиликбозлик асосан турмуш соҳасига — оилалар, ётоқхоналарга кўчди. Маданиятсизликка ва турмушдаги ҳамда меҳмондўстлик формаларидаги ҳар хил ортиқчаликларга қарши муросасиз кураш олиб бориш керак.

КПСС Марказий Комитети алкоголизмга қарши қонунларни ҳар қандай тарзда бузган кишилар партия сафларида, айниқса раҳбарлик лавозимларида, сайлаб қўйиладиган партия, совет, касаба союз, комсомол органларида бўлишларига, шунингдек маориф ҳамда ёш авлодни тарбиялаш билан боғлиқ ишларда қатнашишларига йўл қўйиб бўлмаслигини таъкидлади.

Куч-ғайратни ёшларда алкоголизмга қарши қатъий эътиқодларни шакллантиришга, болалар ва ўсмирларни алкоголнинг ҳалокатли таъсиридан бутун чоралар билан ҳимоя қилишга қаратиш, бунинг учун оила, мактаб, жамоатчиликнинг имкониятларини бирлаштириш зарур. Бу ишда ўқитувчилар, врачлар, халқ хўжалиги мутахассислари, олимлар, жамоат ташкилотларининг активлари фаол иштирок этишлари лозим. Нотинч оилалар билан, тарбияси «қийин» ўсмирлар билан амалий равишда шуғулланиш керак.

КПСС Марказий Комитети СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг, СССР Маориф министрлигининг, СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг, СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг, ВЛКСМ Марказий Комитетининг диққат-эътиборини ўқувчиларнинг алкоголизмга қарши таълим системасини ишлаб чиқиш ва жорий этишда сусткашлик қилиб, ташаббус кўрсатилмаётганига қаратди. Ёшларнинг ва аввало, ўсмирларнинг бўш вақтида дам олишини яхшилаш учун ҳаваскорларнинг бирлашмалари, клублари тармоғини кенгайтириш, турар-жой микрорайонларида спорт-маданият комплекслари барпо этишни, шу жумладан бунинг учун ходимлари мазкур микрорайонларда истиқомат қилувчи тегишли корхоналар ва бирлашмаларнинг маблағларидан фойдаланиб, шундай комплекслар барпо этишни жадаллаштириш зарур, деб топилди.

КПСС Марказий Комитети СССР Маданият министрлиги, СССР Физкультура ва спорт давлат комитети, Қурилиш министрликлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари 1986 йилда клублар, маданият уйлари, спорт иншоотлари қуриш планларининг бажарилишини таъминламаганликларини йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол, деб ҳисоблайди. Маданият ва спортнинг моддий базасини ривожлантира бориб, мавжуд маданий-маърифий муассасалар ҳамда спорт иншоотларидан тўла даражада фойдаланилишига эришиш зарур.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетларига, СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига, СССР Ички ишлар министрлигига наркология хизматининг базасини анча мустаҳкамлаш ва унинг иш самарадорлигини ошириш, уни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш чораларини кўриш топширилди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга, халқ депутатлари маҳаллий Советларига самогон тайёрлашни тугатишга қаратилган самарали чора-тадбирлар кўриш таклиф қилинди. Давлатнинг қанд-шакар ресурслари исроф қилинишига, ундан бошқа мақсадларда фойдаланилишига йўл қўювчи шахслар қаттиқ жавобгарликка тортилсин.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, СССР Савдо министрлиги, Центросоюз, савдо шохобчаларига эга бўлган министрликлар ва идоралар виноарақ маҳсулотлари билан савдо қилиш юзасидан ўрнатилган тартибга қатъий риоя этилишини таъминлашлари керак. Маҳаллий органларга ичкиликбозликка барҳам бериш учун кураш ғоясининг ўзига хилоф бўлган бу курашни обрўсизлантирадиган спиртли ичимликларни талонлар, рўйхатлар буюртмалар бўйича сотишни бекор қилиш тавсия этилди.

Министрликлар ва идораларнинг, бирлашмалар ва корхоналарнинг, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органларининг ишини тубдан яхшилаш ҳамда меҳнат интизомининг мустаҳкамланиши, аҳолига керакли бўлган юқори сифатли моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва халқ хўжалиги барча тармоқларида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, товар обороти планини бажариш мақсадида ишлаб чиқариш имкониятларидан, хом ашё ресурсларидан яна ҳам тўлиқроқ фойдаланилиши учун ана шу министрлик ва идоралар, бирлашмалар ва корхоналар, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари раҳбарларининг масъулиятини кучайтириш зарур, деб топилди.

Шу муносабат билан иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларининг, ўлка ва область партия комитетларининг, ўлка ва область ижроия комитетларининг эътибори спиртли ичимликлар сотиш камайтирилишидан товар оборотидаги камоматнинг ўрнини қоплаш юзасидан аниқ мақсадни кўзлаб иш олиб борилмаётганига қаратилди.

КПСС Марказий Комитети аҳолининг барча қатламлари учун бемалол бўлган ва маиший турмушни, одамларнинг дам олишини, туризмни, соғлиқни сақлашни қамраб олувчи тўловли хизматлар соҳасини вужудга келтириш, ихтисослаштирилган хизматлар тармоғини кенгайтириш, қайси идорага бўйсинишидан қатъий назар, барча корхоналарни хизмат кўрсатишга жалб этиш юзасидан узил-кесил чоралар кўришни маҳаллий партия ва совет органларидан талаб қилди. Ҳар бир қишлоқ аҳоли пунктида колхозлар ва совхозларнинг кучи билан уй-жойларни ремонт қилиш, томорқа участкаларини ҳайдаб бериш, ўтин арралаш, қишлоқ хўжалик юкларини ташиб бериш борасида аҳолига хизмат кўрсатишни ташкил этиш зарур.

СССР Госплани ва Агросаноат давлат комитети, бирқанча иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари узумдан оқилона фойдаланиш ва спиртли ичимликлар ишлаб чиқариладиган корхоналарнинг профилини ўзгартириш соҳасидаги ишларни ташкил этишда жиддий қолоқликка йўл қўйганликлари таъкидлаб ўтилди. СССР Госпланига, СССР Агросаноат давлат комитетига, маҳаллий совет ва хўжалик органларига 1987 йилги узум ҳосилидан озиқ-овқат мақсадларида энг кўп даражада фойдаланиш мақсадини кўзлаб, бутун чораларни кўриш таклиф этилди. Токзорлар камайтирилишига йўл қўйилмасин.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, ўлка ва область партия комитетлари ўлка ва область ижроия комитетлари спиртли ичимликлар ишлаб чиқаришни тўхтатган корхоналарни аҳолига мансур бўлаётган озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган қилиб қайта жиҳозлашни жадаллаштириш юзасидан қўшимча чора-тадбирларни қабул қилсинлар. Бу ишга барча министрликлар ва идораларнинг машинасозлик заводлари кенгроқ жалб этилсин.

Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳушёрлик учун кураш Бутуниттифоқ кўнгилли жамияти ташкилотларининг ишини йўлга қўйишга бутун чоралар билан кўмаклашишлари, уларнинг фаолиятини соғлом турмуш тарзини қарор топдириш, алкоголизмга қарши ишонтирарли, далил-исботли пропагандани авж олдириш, меъёрида яъни винони «маданий» истеъмол қилиш гўё зарарсиз, деб қаттиқ ўрнашиб қолган фикрни фош этиш учун курашда меҳнаткашлар тобора кенг оммасининг фаол қатнашишини таъминлашга қаратишлари лозим.

СССР Министрлар Советига ичкиликбозлик ва алкоголизмнинг олдини олиш ҳамда уни бартараф этиш умумиттифоқ комплекс программасини қабул қилишни жадаллаштириш ва унинг изчиллик билан амалга оширилишини таъминлаш таклиф қилинди.

Партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, совет, касаба союз, комсомол органларига, министрликлар ва идораларга, газеталар, телевидение ва радио редакцияларига, ижодий союзларга КПСС Марказий Комитетининг соғлом ҳушёр турмуш тарзини қарор топдириш тўғрисидаги қарорларини бажариш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқиш, бу ишни қатъиян кучайтириш юзасидан узил-кесил чоралар кўриш тавсия этилди.

КПСС Марказий Комитети шуни таъкидладики, партия ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этишни зўр сиёсий аҳамиятга эга бўлган муҳим вазифа деб, қайта қуришнинг, жамиятимиз маънавий муҳитини социалистик тузумга ёт бўлган барча иллатлардан пок қилиш борасидаги кўп томонлама ишнинг таркибий қисми, деб ҳисобламоқда. Бу соҳада асло чекинилмайди ва куч-ғайратлар бўшаштирилмайди. Турмушимиз нормаси сифатида ҳушёрликни қарор топдиришдан иборат олижаноб иш охиригача етказилиши керак.

СЕКРЕТАРЬ ШУНДАЙ САЙЛАНДИ

КОММУНИСТИК РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Пленумда лоқайд ўтирганлар бўлмади. Ҳамманинг гапиргиси, номзодлар ҳақида ўз фикр ва мулоҳазасини билдиргиси келарди. Одатда раҳбар юқоридан тавсия этиларди. Бу гал эса район партия комитетининг иккинчи секретарини сайлаш пленум аъзоларига тавсия этилмоқда.

Секретарь лавозимига уч кишининг номзоди тавсия этилди. Район халқ контроли комитети раиси М. Ёқубов, район партия комитети бўлим мудири О. Толипов ва район Совети ижроия комитети аъзоси Свердлов номли колхоз правлениеси раиси Т. Холтоев номзодларини пленум қатнашчилари муҳокама қилишга киришдилар. Уларнинг учалови ҳам шу район партия ташкилоти тарбиясини кўришган. Кўп йиллардан бери район ташкилотларида ишлаб, ўзларини кўрсатишган. Номзодларнинг икки нафари иқтисодчи, учинчиси эса инженер-механик. Улар район партия комитети резервида туришган эди.

Пленум қатнашчилари номзодларнинг фазилатларини алоҳида тилга олиб ўтдилар. Айни пайтда камчиликларини ҳам кўрсатдилар.

— Биз Меҳриддин Зухриддинович Ёқубовни пухта ходим сифатида яхши биламиз, — деди район партия комитети ҳузуридаги партия комиссияси раиси Ю. Темиров. — У кўп йиллар район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири бўлиб ишлади. Кейинги пайтларда район халқ контроли комитети раиси сифатида салбий ҳолатларга қарши курашда активлик кўрсатяпти. Лекин у айрим ҳолларда ўз адресига бўладиган танқидий фикрларни ёқтирмай қабул қилади. Ишдаги нуқсонларни бартараф этишга шошилмайди.

— Тўғри, номзоднинг характерида шундай камчиликлар бор, — деди «Ленинский путь» колхози партия комитети секретари А. Қоржовов. — Зарур пайтларда у талабчанлик қилмайди, айрим камчиликларга кўнгилчанлик билан қарайди. Меҳрибонлик яхши, лекин талабчан ҳам бўлиш керак.

Район партия комитети иккинчи секретарлигига номзод этиб кўрсатилган кадрлар ҳақида район партия комитети аъзолари Н. Шчербакова, А. Машахонов, В. Ким, А. Ергашбоев, Т. Абдуқодирова ҳам ўз фикрларини билдиришди.

— Номзодларнинг ҳаммаси ҳам шу лавозимга муносибдир, — деди район партия комитети секретари Н. Кузнецова, — лекин О. Толипов район партия комитетида яқиндан бери ишлаяпти. Ҳали у етарлича тажрибага эга эмас. Ундан келажакда қобилиятли партия ходими чиқиши мумкин.

Т. Холтоев ўз номзодини овозга қўймасликни илтимос қилди. Унинг илтимоси қондирилди. Номзодлар ҳар томонлама муҳокама қилингач очиқ овоз бериш йўли билан сайловлар бошланди. Пленум аъзолари шунга қарор қилишган эди. Пленум қатнашчилари Меҳриддин Зухриддинович Ёқубов номзодини тўла-тўкис қўллаб-қувватладилар. У Коммунистик район партия комитетининг иккинчи секретари этиб сайланди.

М. МИРКОМИЛОВ,
«Суръат» газетаси редактори.

ОЛТИН МЕДАЛЬ МУБОРАК

Совет дўстлик жамиятлари союзининг болалар ва ўсмирлар учун адабиёт ҳамда санъат арбоблари уюшмаси Лев Толстой номли халқаро олтин медаль таъсис этган эди. Бу мукофот билан бутун дунёда болаликни ҳимоя қилувчи атоқли кишилар тақдирланади.

Уюшма Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни арафасида биринчи лауреатларнинг номларини эълон қилди.

Мукофотланганлар орасида СССР Медицина фанлари академиясининг чет эллик аъзоси, АҚШлик олим Альберт Сэбин, швед адибаси Астрид Линдгрен ҳамда Тошкентдаги 22-болалар уйи директори Антонина Хлебушкиналар бор.

Ўсиб келаётган ёш авлодни тарбиялаш ишига катта ҳисса қўшганликлари учун уюшманинг собиқ президентлари: Сергей Михалков ва марҳума Агния Бартолар ҳам шу медаль билан мукофотланди.

ЎҚИТУВЧИЛАР АТТЕСТАЦИЯСИ: САБОҚЛАР ВА МУАММОЛАР

МАКТАБ ИСЛОҲОТИ—ҚАЙТА ҚУРИШ ТАЛАБИ

НАВБАТДАГИ ўқув йили ниҳоясига етмоқда. Етуклик аттестати учун имтиҳон топшираётган йигит-қизлар ҳадемай жонажон мактаблари билан хайрлашиб, мустақил ҳаёт сари қадам қўядилар. Ўн йил сабоқ берган ўқитувчилари уларга оқ йўл тилаб қоладилар.

ЎҚИТУВЧИ биз учун энг азиз инсон, шахсни коммунистик руҳда камол топтиришда партиянинг биринчи ёрдамчиси ва суянчиғидир. Ёш гражданларнинг янги-янги авлодини тарбиялаб вояга етказишда, Улуғ Октябрнинг маънавий меъросидан баҳраманд қилишда ва уларда социалистик Ватанга меҳр-муҳаббат уйғотишда ўқитувчининг хизматлари беқиёсдир. У маънавий турмушни қайта қуриш йўлида қурилаётган тадбирларнинг ижодкори ва актив иштирокчиси бўлмоқда, ижтимоий онгда бурилиш юз бермаса, психология ва фикрлашда, одамлар кайфиятида ўзгариш бўлмаса муваффақиятга эришиш амри маҳол эканини дилдан ҳис этмоқда.

Янгича фикрлаб, янгича фаолият кўрсатаётган, ўқув-тарбия ишлари сифатини оширишга муносиб ҳисса қўшаётган, мактаб ислоҳотини ўтказишда ташаббус кўрсатаётган маънавий олами кенг, билимдон ўқитувчилар областимизда оз эмас. Улар ҳар бир синф соати, дарс ва уй вазифаси болаларнинг замонавий билим билан қуролланишига, гражданлик активлигини оширишга хизмат қилиши устида қайғурмоқдалар.

Қайта қуриш шароитида ўқитувчиларнинг жамият олдидаги масъулияти яна ҳам ортяпти. Улар мамлакатнинг интеллектуал потенциалини муттасил янгилаб ва бойитиб боришга даҳлдор эканликлари партия XXVII съездида, КПСС Марказий Комитети январь Пленумида алоҳида таъкидлаб ўтилди. Халқ маорифи органлари янги талаблар асосида ўқитувчиларнинг актив ҳаётий позициясини чуқур англаб етиш, билим ва малакаларини синовдан ўтказиш мақсадида уларни вақти-вақти билан аттестация қилиб бормоқдалар. 1986 йилгача фақат ўқитувчилар аттестация қилинган бўлса эндиликда барча хил мактаблар, болалар уйи ўқитувчилари, тарбиячилар, катта пионер вожатийлар ҳам аттестациядан ўтказилмоқда.

Шу йилнинг ўтган даври мобайнида 5867 нафар ўқитувчи, тарбиячи, катта пионер вожатийлари аттестациядан ўтказилди. Аттестация якунларига биноан кўпгина педагоглар «ўқитувчи-методист», «катта ўқитувчи» унвонларига тавсия этилди. Лекин аттестация қилинганларнинг салкам 500 нафарига жиддий эътирозлар билдирилди. Улардан 324 нафарига курсларда ўқиб ўз устларида ишлаш йўли билан малакаларини ошириш зарурлиги уқтирилди.

Куни узайтирилган группалар тарбиячиларидан бирортаси ҳам рағбатлантиришга лойиқ деб топилмади. Уларнинг 11 проценти шартли равишда аттестациядан ўтказилди. Катта пионер вожатийлари орасида ҳам шартли аттестациядан ўтказилганлар оз эмас. Халқ маорифи ходимларидан тўрт нафари умуман лавозимларига номуносиб деб топилди. Улар орасида Калинин районидаги 34-мактаб чизмачилик ва расм ўқитувчиси Т. Мираслонов ҳам бор. У математика, расм ва чизмачилик мутахассисликлари бўйича икки институтни тамомлаган бўлса-да, лекин дарс бериш санъатини эгаллай олмаганлиги учун ўқитувчиликка номуносиб деб ҳисобламоқда.

Тошкент районидаги 11-мактабнинг куни узайтирилган группаси тарбиячиси Ф. Салимова машғулотларга умуман тайёргарлик кўрмай келаётганлиги, масъулиятсизлиги учун ўз вазифасидан четлатилди. У болаларни 10—11 соатлаб партага «михлаб» ўтирар, ҳаракат ўйинларига жалб этишга, сайрларга олиб чиқишга эринарди. Ўз устида эса умуман ишламасди. Бундай ўқитувчидан болалар нимани ҳам ўрганишлари мумкин? Янгийўл районидаги 45-мактаб катта пионер вожатийси А. Абубакирова, куни узайтирилган группа тарбиячиси С. Ислямова ҳам бу соҳага адашиб киришган экан. Улар ҳам аттестациядан ўта олмай ишни тарк этишга мажбур бўлдилар.

Малакасиз ўқитувчилар Бўстонлиқ, Орджоникидзе, Чиноз районларида ҳам учрамоқда. Одатда аттестация якуни бўйича энг яхши педагоглар «ўқитувчи-методист», «катта ўқитувчи», «тарбиячи-методист» деган унвонларга муносиб деб топилади. Оҳангарон райони бўйича эса фақат битта ўқитувчи шундай унвонга тавсия этилди, холос. 26 ўқитувчи эса шартли равишда аттестациядан ўтказилди. Қоида бўйича улар энди олий ўқув юртларига кириб ўқишлари, малака ошириш курсларида қатнашишлари, ўз устларида тинмай ишлаш йўли билан методик маҳоратларини оширишлари керак.

Аттестация асосан халқ маорифи муассасалари ходимларининг касб маҳоратларини оширишга хизмат қилиши учун ўтказилаётганлигини унутмаслигимиз керак. Лекин айрим жойларда аттестация расмиятчилик, хўжа кўрсинга ўтказилаётганлиги ҳақида сигналлар тушмоқда. Пискент районида 241 ўқитувчидан 17 нафари шартли тарзда аттестациядан ўтказилди. Аттестация даврида комиссия аъзолари машғулотларда кам бўлдилар, ўқувчилар билимини синаб кўрмадилар. Ваҳоланки, бу районда билим савияси паст ўқувчилар жуда ҳам кўп эди. Математика, она тили ва рус тилидан контроль иш олинганида ўқувчиларнинг 50 проценти ўқув программасини дурустроқ эгаллай олмаганликлари маълум бўлди. Шундай аҳвол Бўка районида ҳам сезилди. Бу ерда 25 нафар ўқитувчи аттестациядан шартли тарзда ўтказилди.

Илгариги инструкцияда фақат фавқулодда ҳолатлардагина ходим ўз лавозимига нолойиқ деб топилади, деган ибора бор. Мактаб директорлари ҳамон шу иборани маҳкам ушлаб турибдилар, янги талабларни ҳис этмаяптилар. Кейинги беш йил мобайнида бирорта ҳам ўқитувчи ўз лавозимига нолойиқ деб топилмади. Ваҳоланки, аттестация комиссиялари шартлари ва тавсияларини бажармаётган педагоглар мактабларда оз эмас. Район халқ маорифи бўлимлари ташаббуси билан йилда бир марта ўқитувчилар ўз лавозимларига лойиқ ёки нолойиқ эканликларини текшириб чиқиши керак.

Тўғри, ўз лавозимларига номуносиб деб топилган ўқитувчилар кейинчалик турли ташкилотларга шикоятлар ёғдириб ортиқча оворагарчиликлар туғдиришлари мумкин. Коммунистик районидан Қорабоев шундай қилди. Аттестация комиссияси бундан ўн йил муқаддам уни ўқитувчиликка нолойиқ одам деб топган эди. Ўшандан кейин Қорабоев партия ва совет органларига неча бор шикоят қилиб, ўзини оқламоқчи бўлди. Лекин маҳаллий аттестация комиссияси чиқарган хулоса ҳамма ерда қўллаб-қувватланаверди.

Аттестация самарадорлигини оширишда бошланғич партия ташкилотлари алоҳида ғамхўрлик кўрсатишлари керак. Лекин, ўқитиш сифатини оширишда аттестациянинг роли бирор марта ҳам бошланғич партия ташкилотлари йиғилишида муҳокама қилинмади. Юқори партия органлари ҳам шу масала бўйича бошланғич партия ташкилотлари ҳисоботларини тингламади.

Областимизда ҳар йили 6 мингга яқин ўқитувчи аттестациядан ўтаяпти. Бошқача қилиб айтганда область аттестация комиссиясининг ҳар бир аъзосига 500 дан ортиқ ўқитувчи тўғри келмоқда. Амалда шунча ўқитувчининг билим ва маҳорати қандайлигини комиссия аъзолари чуқур текшира олмаяптилар. Район ва шаҳар халқ маорифи бўлимлари эса қоида бўйича фақат ҳужжат тайёрлаш билан банд бўлиб қолмоқдалар. Бизнингча, район ва шаҳар халқ маорифи бўлимларида ҳам аттестация комиссияларини тузиш мақсадга мувофиқдир. Область аттестация комиссияси эса район ва шаҳар комиссиялари аъзолари билан аттестация қилинаётган ўқитувчилар ўртасида баъзан туғиладиган зиддиятли ҳолатларни бартараф этиш билан шуғулланса бас.

Ҳозир аттестация якунлари бўйича яхши ишлаётган ўқитувчилар рағбатлантирилаётган бўлса, ўз вазифасига совуққонлик билан қараётган ўқитувчи ва тарбиячилар эса шартли равишда аттестациядан ўтказиляпти ёки онда-сонда ўз лавозимига номуносиб деб топиляпти.

Шартли равишда лавозимида қолдирилаётганларга бу жазо ҳеч бир таъсир қилмаяпти. Чунки уларнинг маоши ва имтиёзлари эскича қолаверади-да. Шунинг учун жазо чораларини бироз кўпайтириш устида ўйлаб кўриш зарур. Билим савияси паст ўқитувчиларни балки юқори синфларда дарс беришдан четлаш, ўз ҳисобидан малака ошириш курсларига юбориш, маълум муддат ўқитувчиликдан тарбиячиликка тушириб маошини камайтириш зарур бўлар. Шунда ўқитувчиларда масъулият ва жавобгарлик ҳисси яна ҳам ошади, деб ўйлаймиз.

Умуман, аттестация қоидаларини яна бир бор диққат билан ўрганиб чиқиш зарурати туғилмоқда. Одатда, директор бир йилдан кам вақт раҳбарлик қилаётган педагогика коллективларида аттестация ўтказилмайди. Бундай ҳолда аттестацияни мактаб жамоат ташкилотлари билан район ва шаҳар халқ маорифи бўлимлари ҳамкорликда ўтказсалар мақсадга мувофиқ бўлар эди. Ўрта Чирчиқ районида ўқитувчи бўлиб ишлаб келаётган Янгунова мактабда маъмурият тез-тез ўзгариб турганлиги учун ҳам жазосиз қолиб келаяпти. Янгунова ўқувчиларга билим бериш ўрнига уларни педагогика коллективига қарши қўйяпти, фисқу-фасодни авж олдиряпти.

Ёш болали ўқитувчиларни аттестациядан ўтказиш масаласини ҳам чуқурроқ ўйлаб кўриш керак. Ангрендаги 28-мактаб ўқитувчиларидан бири гоҳ декрет отпускасида, гоҳ ёш болали бўлганлиги учун ҳам неча йиллардан бери аттестациядан ўтмаяпти.

Ўқитувчиларнинг маълум қисми зарур касб маҳоратига эга бўлмаганлиги учун аттестация қийин кўчаяпти. Математика, химия, физика, рус тили ўқитувчилари билими синаб кўрилганида хунук манзара намоён бўлди. Ангрен педагогика институти рус тили ва адабиёти факультетини тамомлаб Чиноз районидаги мактаблардан бирига ишга келган ёш мутахассис ариза ёзишда 15 та хато қилди. Район халқ маорифи бўлими мудири мавжуд аҳволни кўра-била туриб уни ўқитувчиликка олишга мактаб раҳбарларини мажбур қилди ва уч йилгача аттестациядан озод этди. Бундай ношуд ўқитувчилар ёш авлодга қандай билим бериши мумкин ахир. Ундайларни аслида мактаб остонасига ҳам яқинлаштирмаслик керак эди.

Ёшларга билим бериш сифати энг аввало ўқитувчилар ва инженер-педагог кадрлар савиясига боғлиқ эканлигини унутмаслигимиз керак. Ўқитувчининг ўзи билимли, тинимсиз ўқиб-ўрганган тақдирдагина ўқитиш ҳуқуқига эга бўлади. Фан ва техника соҳасидаги билимлар ҳажми йил сайин кенгайиб бораётган бир пайтда ҳар бир ўқитувчи ўз устида тинмай ишлаши, дарс беришнинг замонавий методикасини пухта эгаллаб бориши лозим. Қайта қуриш ва ислоҳот шуни талаб этаяпти.

Ш. ЖАЛИЛОВ,
Тошкент область партия комитети фан ва ўқув юртлари бўлими мудири.

● **СУРАТДА: сут соғиш бўйича операторларнинг биринчи область слёти қатнашчилари.**

А. Мальцев фотоси.

Сут кўпайиши чорвадорга боғлиқ

29 МАЙ куни В. И. Лениннинг Марказий музейининг Тошкент филиалида область машинада сут соғиш операторларининг биринчи слёти бўлиб ўтди.

Слётни Тошкент область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари, область агросаноат комитети раиси Н. И. Гусаков очди. У область чорвадорларининг шу кунларда олиб бораётган ишлари ҳақида тўхталди. Нотиқ мамлакат Озиқ-овқат программасининг амалга оширилишида муносиб улуш қўшаётган пойтахт области чорвадорлари, айниқса, бу борада пешқадамлик қилаётган Паркент, Коммунистик районлари меҳнаткашларининг қўлга киритаётган ютуқлари тўғрисида гапирди.

— Областимизнинг кўпгина хўжаликларида чорвачиликка ҳамон бефарқ қараб келинаётганлиги афсусланарли ҳолдир, — деди Н. И. Гусаков, — Шу боисдан областимизда биринчи марта ўтказилаётган мазкур слёт машинада сут соғиш илғорларининг иш тажрибасини оммалаштиришда, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтиришда муҳим аҳамият касб этади...

— Халқимиз дастурхонини мўл-кўл чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлашда соғувчиларимизнинг оғир ва шарафли вазифалари ҳақида айтиб ўтиш лозим, — деб таъкидлади область касаба союзлари Совети секретари, агросаноат комплекси ходимлари касаба союзи область комитети раиси К. Ш. Шодиметов. — Чорвадорларимизнинг самарали ишлашлари учун барча қулай шарт-шароитларни яратиб беришимиз лозим. Аввало, соғувчилар доимо медицина ходимлари назоратида бўлмоқлари керак. Лекин, бизнинг айрим хўжалик касаба союз ташкилотлари бу борада ҳамон суст фаолият кўрсатишмоқда.

Шундан сўнг сўзга чиққан Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумининг сут соғувчи оператори Ф. Бекқулова, Паркент районидаги «Ленинобод» совхози касаба союз ташкилотининг раиси М. Тўраев, Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози сут соғувчиси М. Акбарова, «Ташкентмолоко» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Н. Муҳиддинов ўртоқлар ўзлари меҳнат қилаётган коллективларнинг қўлга киритаётган ютуқларининг омили — мустаҳкам озуқа базаси билан бир қаторда машинада сут соғишнинг афзалликлари ҳақида гапириб бердилар.

Нотиқлар, айниқса, чорвадорлар учун икки сменали иш режимига ўтишни жорий этишда хўжалик раҳбарларининг вазифалари ва масъулияти ҳақида гапирдилар. Область чорвадорлари сут маҳсулоти самарадорлигини яхшилаш билан бирга унинг сифатини кундан-кунга яхшилаш зарурлигини қайд этдилар.

Шу билан бирга Коммунистик районидаги «Правда» колхози сут соғувчиси Л. Герасимова, Оққўрғон районидаги С. Сегизбоев номли совхоз бош зоотехниги А. Абдураҳимов ўртоқлар чорвадорларнинг қўлга киритаётган ютуқлари билан бир қаторда улар учун муаммо бўлиб келаётган камчиликлар хусусида гапирдилар. Жумладан, фермада «Чорвадорлар уйи», «Қизил бурчак»ларни жиҳозлаш учун юмшоқ ва қаттиқ инвентарлар етишмаслигини айтиб ўтишди.

Слёт қатнашчилари тўртмингкилограммчи сут соғувчи мастерлар клуби правлениеси аъзоларини сайладилар. Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумининг сут соғувчиси Ф. Бекқулова — клуб правлениесининг раиси, область агросаноат комитети чорвачилик бўлими бошлиғи Г. Жердев — раис ўринбосари, агросаноат комплекси ходимлари касаба союзи область комитети секретари Г. Ғаффоров — секретари қилиб сайландилар.

Слёт сўнггида машинада сут соғиш операторларидан иборат тўртмингкилограммчилар клуби аъзолари учун тайёрланган гувоҳнома ва нишонлар топширилди.

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида бўлиб ўтган слётда Тошкент область тўртмингкилограммчи сут соғиш усталари клубининг Низоми қабул қилинди.

Н. ТЕМИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҒЎЗАЛАР БИР ТЕКИС

ЯНГИЙЎЛ районидаги «СССР 60 йиллиги» колхозининг Давлат Усмонов бошлиқ бригада пахтакорлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги нишонланадиган йилда гектар бошига ҳосилдорликни 35 центнерга етказиш мажбуриятини олиб меҳнат қилмоқдалар.

Об-ҳаво ноқулайлиги туфайли содир бўлган мураккаб шароитдан чиқиб олган деҳқонлар даласидаги ғўзалар айни кунларда бир текис ривожланмоқда. Ҳозир ниҳолларга техника ёрдамида учинчи ишлов берилмоқда.

А. САИДАҲМЕДОВ.

САНЪАТГА МЕҲР

ХАТ Нукусдан эди. Уни Сония Махамаддинова ёзибди. Сония музика ўқитувчиси Миробид Иноятов қўлида дутор бўйича таълим олган эди. Институтни тамомлагач «Қирқ қиз» дуторчилар ансамблига бориб қўшилди. Кейинроқ шу ансамблнинг раҳбари бўлиб қолди. Ҳозир Қорақалпоғистон АССР халқ артисти, Бердах мукофоти лауреати. «Қирқ қиз» ансамблини машҳур қилишда унинг кўп меҳнати сингган.

«Энди педагоглик билан шуғулланишга қарор қилдим,— деб ёзибди у,— Санъат билим юртида сизга ўхшаб дутордан дарс беряпман. Кадрлар тайёрлаш мен учун энг мароқли иш бўлиб қолди».

Миробид хатни ўқиб шогирдларини бир-бир эслади. Улар республикамизнинг ҳамма областларида бор. Тошкентга келиб қолишса, албатта, институтга келиб устозларини кўрмай кетишмайди. Ҳаммалари ўз ишларидан, танлаган касбларидан мамнунлар. Уларда мусиқага ҳавас уйғота олганидан Миробиднинг ўзи ҳам қувониб қўяди.

Санъатнинг сеҳри ўзгача бўлади, деб бежиз айтишмас экан. У қалбингни ром этдими, тамом, бир умрга сенга ошно бўлиб қолади. Миробидда ҳам музикага бўлган ҳавас ўрта мактабда ўқиб юрган кезларда уйғонган эди. Дарслардан сўнг у В. И. Ленин номли пионерлар саройига ошиқарди. Шу ерда рубоб чалишни ўрганди, мустақил куйлар ижро эта бошлади. Секин-аста торли асбобларнинг бошқа турларини ҳам ўзлаштира борди. СССР халқ маорифи аълочиси, республикада хизмат кўрсатган артист Ғулом Қўчқоров унга ижрочилик маҳоратини эгаллашда кўмаклашди, устозлик қилди.

Мусиқанинг мўъжизакор сеҳри Миробидни тобора ўзига ром этаверди. У кейинроқ музика мактабини тамомлаб Тошкент маданият институтига ўқишга кирганида дутор, рубоб, афғон рубоби каби торли асбоблар чалишни пухта ўрганиб олган эди. Студентлик йилларида кўпгина конкурсларда иштирок этиб, ўз маҳоратини намойиш этди. Шогирднинг бундай фаоллигидан устозлар мамнун бўлишарди. Улар оҳангларни аниқ ажрата билиш қобилиятига эга бўлган Миробидга умид кўзи билан қарашарди.

Ўша қобилиятли студент бугун Тошкент маданият институти миллий халқ чолғу асбоблари кафедрасининг етакчи ўқитувчиси, ўнга яқин илмий мақолалар муаллифи. Группасида билим олаётган йигит-қизлар Миробид Иноятов раҳбарлигида ижрочилик маҳоратини пухта эгалламоқдалар. Мураббий ёзги имтиҳонлар олдидан ҳар бир студент билимини такрор ва такрор синаб кўряпти, уларни мусиқа ва гўзаллик олами сари етаклаяпти.

Ж. НОСИРОВ.

Суратда: ўқитувчи Миробид Иноятов (ўртада) машғулот олдидан.
А. Зуфаров фотоси.

ТОМОШАБИНЛАР УЧУН

Кино санъати мухлислари Нозим Тўлахўжаевни режиссёр-мультипликатор ҳамда қобилиятли актёр сифатида яхши биладилар. Яқинда бу санъаткор тўла метражли бадиий кинолента яратиш соҳасида ҳам ўз кучини синаб кўришга жазм этди. У режиссёр сифатида суратга ола бошлаган «Вельд» фильми Р. Бредбери ҳикоялари асосида яратилмоқда. Ўсмирларга аталган бу фантастик асар катталар учун ҳам қизиқарлидир. Унда илм-фан ва техниканинг ҳаддан ташқари тезкор ривожи туфайли яқин келажакда юз бериши мумкин бўлган салбий ҳодисаларнинг олдини олиш, ёвузликка қарши кураш, инсонпарварлик ва одамийликнинг юксак қадр-қиммати ҳақида фикр юритилади.

«Ўзбекфильм» киностудиясида ёш томошабинларга бағишлаб яна бир қатор киноленталар яратилмоқда. Хусусан, қисқа метражли «Писмиқ» бадиий фильми ва «Қудуқ» мультфильми ҳам болаларга аталган. Уларда жасорат ва меҳнатсеварлик фидойилик ва одамийлик улуғланади, худбинлиқ ва танбаллик, қўрқоқлик ва эртанги кунни ўйламаслик қаттиқ қораланади.

Н. ҲАКИМОВ.

●

ВЕТЕРАНЛАР ШАРАФИГА

Тошкент район сабзавотчилик, полизчилик ва картошкачилик илмий-текшириш институтида жамоатчилик асосида ташкил қилинган хотин-қизлар клуби актив фаолият кўрсатмоқда. Клубда турли мавзуларда кўрик-конкурслар. Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари, райондаги ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашувлар ўтказиб турилибди. Яқинда мазкур клуб фаоллари ташаббуси билан институтда «Ветеранларни шарафлаш» кечаси бўлди.

Ушбу кеча лаборант қизлар иштирокидаги қизиқарли конкурс билан очилди. Унинг қатнашчилари дастурхон безаш, институт олимлари томонидан яратилган янги ўсимлик навларини аниқлаш каби конкурс шартларини бажардилар.

Тадбир сўнгида Улуғ Ватан урушида иштирок этган институт ходимларига эсдалик совғалари топширилди ва коллективнинг 12 нафар илмий ходими «Меҳнат ветерани» нишони билан тақдирланди.

Г. ШЕРМАТОВА,
ТошДУ студенти.

• СПОРТ •

САФАРДА ЮТУҚ

● «Пахтакор» футболчилари мавсумда сафарда биринчи ғалабани қўлга киритишди. Улар чемпионатнинг навбатдаги тур учрашувини Ставрополь шаҳрида маҳаллий «Динамо» командаси билан ўтказишди. Аввалига Марат Кабаев, сўнгра Айдар Зейтуллаев мезбонлар дарвозасига тўп киритди. Шундай қилиб, тошкентлик футболчилар ўзга майдонда дастлабки ғалабага эришдилар.

Шу турнинг қолган ўйинларидаги натижалар қуйидагича: «Черноморец» — «Геолог» — 1:0, «Ростсельмаш» — «Помир» —1:2, «Шинник» — «Локоматив» — 0:0, АСК «Карпати»—«Крилья Советов» — 3:0, «Торпедо» — «Динамо» (Бт) — 3:0, «Факел» — «Спартак» —1:0, «Ротор» — «Котайк» — 4:3, «Металлург» — АСК (Р) — 0:1, «Колос» — «Кузбасс» —2:1.

Одессанинг «Черноморец» футболчилари 24 очко билан якка пешқадамлик қилишмоқда.

ТОШКЕНТЛИК ПОЙГАЧИНИНГ НАВБАТДАГИ ҒАЛАБАЛАРИ

● ТИНЧЛИК велопойгасида совет спорти шарафини муносиб ҳимоя қилган тошкентлик Жамолиддин Абдужабборов шу кунларда Болтиқ денгизи мамлакатлари дўстлиги велопойгасида ҳам муваффақиятли қатнашмоқда. 12 мамлакатнинг 14 командаси (СССР ва Финляндия мамлакатларидан иккитадан команда қатнашмоқда) иштирокидаги бу мусобақанинг дастлабки 4 километрлик шахсий пойгасида Ж. Абдужабборов финишга биринчи бўлиб келди. Биринчи босқичда иккинчи, иккинчи босқичда эса учинчи бўлди.

ҚЎШ ЧЕМПИОН

● БЕЛГРАД. (ТАСС). Самарқандлик штангачи Ҳамроқул Маматқулов (вазни 82,5 килограмм) бирданига ёшлар ўртасида жаҳон ва Европа чемпиони бўлди. Унинг қўш курашда йиққан жами ғалаба очкоси 352.5 килограмм бўлди.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИ ЯНГИЛИКЛАРИ

ВИДЕОСАЛОН ХИЗМАТИНГИЗДА

КИНОШИНАВАНДАЛАР ўзлари истаган вақтда, хоҳлаган мавзудаги кинофильмни кўриш имкониятига эга бўлдилар. Санъатнинг бу тури мухлислари учун А. Навоий номли кинотеатрнинг кичик залига жойлашган видеосалон хизмат кўрсата бошлади.

Шаҳар бирлашган кинотеатрлар дирекцияси мазкур видеосалонни шинам қилиб жиҳозлашга катта аҳамият берди. Полга юмшоқ гиламлар тўшалиб, деворлар лакланди. Хонага 20 та юмшоқ кресло қўйилди ва кондиционер ўрнатилди. Энди бу ерда рангли телевизор экранида кунига уч марта кинофильмлар намойиш этилмоқда.

●

«КОЛОСОК» ЧОРЛАЙДИ

ШАҲАРДАГИ 8-турар-жой массивининг биринчи микрорайони территорияси кундан-кунга кенгайиб ва ободонлашиб бормоқда. Кўплаб янги турар-жой бинолари, магазинлар фойдаланишга топширилипти. Яқинда ишга туширилган 320 ўринли болалар боғчаси шулар жумласидандир.

«Колосок» деб номланган мазкур боғчанинг очилиш маросимида ота-оналар, мактабгача тарбия муассасалари ходимлари қатнашдилар. Улар учун шаҳар боғчалари тарбияланувчилари ижросида концерт программаси ва қурувчилар ҳаётига оид жажжи интермедиялар ижро этилди.

А. МЕНЧИКОВ.

ЭРТАГА— НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчи Совет навбатдаги қабулни эртага — 3 июнь соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик Советининг аъзоси область 1-нотариал конторасининг бош нотариуси Мамлакат Амирова қабул қилади ва уларни қизиқтирган саволларга тегишли қонунлар асосида жавоблар қайтаради.

Жамоатчи Совет қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИ СОВЕТ ҚАБУЛХОНАСИ.

Жуна: ОДАМ— БУ ОЛАМ

УНИНГ шифо бахш этиш қобилияти ҳақида матбуотимизда бир неча бор ёзилган. Биз Жуна — Евгения Ювашевна Давиташвилининг бошқа лаёқатлари ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз: у болаликдан шеърлар ёзади, бир йил муқаддам расм солишни муваффақият билан машқ қила бошлади, бир қанча фильмларда ўйнади (суратда у «Даҳонинг ёшлиги» фильмида) яқиндан бошлаб эса музика билан шуғулланмоқда... Лекин унинг энг асосий истеъдоди — инсонийлик истеъдодидир.

— Сизнинг қўлларингизга табиат бошқа одамларникига қараганда ўзгалар дардини юз карра кучлироқ илғаб олишни ато қилган. Узр, Жуна, бу жумла оҳанги, сизнинг шеърларингиз таъсирида туғилди. Суҳбатни эса мана бундан бошлашни истардим. Ҳар куни турли-туман касаллик сизнинг олдингизга ўнлаб одамларни бошлаб келади. Минглаб оғриқ ришталари келиб туташадиган одам нимани ҳис этади!

— Айрим одамлар мени бахтсиз аёл, деб ўйлаши мумкин. Зотан, ҳаддан ташқари сезувчанлик — бу ўзгалар дардини ҳис этишга қодирликкина эмас, шу билан бирга ҳар қандай адолатсизликка ва ҳатто жуда арзимас ҳафагарчиликка ҳам жиддий эътибор қилиб, уни бирга баҳам кўришдир.

Лекин мен жуда бахтли одамман. Ўзгаларнинг минглаб ҳаёти менинг қалбимда сизиб юради. Мен беҳад қувонаманки, менга умид билан келганларнинг кўпини дарддан фориғ этдим. Албатта, мен ҳамма нарса қўлидан келадиган қодиримутлақ аёлмасман. Ҳаммага ҳам ва ҳар доим ҳам ёрдам беролмайман — менда ҳамма дардга даво йўқ.

Чарчайман, лекин одамлар билан учрашувлардан кучим яна тўлишади, бу одамларнинг ҳар бири худди янги сайёрадек қизиқарлидир. Одамлар «тақдирини ўқиш» мен учун катта китобни мутолаа қилишдек гап. Бу китоб саҳифаларида инсонлар ҳаёти намоён бўлади. Мен эса баҳоли қудрат уларда иштирок этаман.

Мен бахтлиман. Чунки ўғлим шўх ва меҳрибон бўлиб улғаймоқда. Ўн яшар тўполончи Вахо — менинг қувончим ва умидимдир. Менинг кўп нотинч қариндошларим ва содиқ дўстларим бор. Улар билан суҳбатлашиш ҳақиқий дорилфунун ўрнига ўтади. Менинг иссиқ ва очиқ уйим бор... Ниҳоят севимли ишим бор, ва у ҳақиқатан олижаноб иш, негаки, бу ишим инсонлар соғлиғига ва ер юзида уларнинг ҳаётини узайтиришга хизмат қилади. Шунинг учун ҳам дам олиш кунисиз суткасига 8—10 соатлаб ишлайман ва неча йиллардан буён отпуска қилмай менга берилган матонатни буткул сарфлаб келмоқдаман.

Кўп вақт биологик объектларни ўлчашнинг радиоэлектрон методлари лабораториясидаги илмий ишга сарф қилинди, бу лабораторияга академик Ю. В. Гуляев ва физика-математика фанлари доктори Э. Э. Годик раҳбарлик қиладилар. Поликлиникалар ва касалхоналарнинг медицина ходимларини контактсиз массаж қилиш методига ўргатмоқдаман. Баъзан вақт қурғур етишмаслиги туфайли мендан мадад кутаётган одамларнинг озгинасигагина реал ёрдам бера олаётганлигимни ўйлаб хафа бўлиб кетаман. Ишонаманки, келгусида менинг методимни ниҳоятда сезувчан одамларгина эмас, бошқалар ҳам эгаллаши мумкин. Бу метод врачлар кўпчилигининг қўлидан келиши мумкин ва одамлар кенг доираси учун профилактика воситаси бўлиб қолиши мумкин.

— Шундай одамлар борки, билмаслиги ёки ақли етмаслиги туфайли бошқалар — узоқ-яқин кишилари дардидан ўзларини олиб қочиб юрадилар, гўё бу ўзини эҳтиёт қилишга интилиш эмиш.

— Шеърларимдан қуйидаги мисраларни келтириб жавоб бераман:

«...Ўзгаларнинг дарду азобин
ўзиники деб астойдил
туйиш —
Ҳиссиз қалбга айни жон ато
этиш...»

Курашиш, енгиб чиқиш туфайлигина ўзини ўзи яратиш, дунёни такомиллаштириш мумкин. Ҳозиргача бирон-бир одам буни ҳали тушунмаётган экан, ўйлаб кўрсин: биз курашиб, енгиб чиқиб, қанчалик ўзимизни қийнасак, олам ва одам шунчалик такомиллаша боради.

— Эҳтимол, маънавий бепарволик биринчи галда ўзини мукаммал шахс деб ҳис этмайдиган одамларга хосдир!

— Ҳа, баъзан шундай бўладики, бир вақт кимдир айни бир пайтда Ерда ва худди минглаб бошқа сайёраларда яшаб, ўзини яхлит қилиб сира йиға олмайди. Бошқа одам ўзини катта ва мураккаб механизмнинг фақат бир бўлакчаси деб билади, яна бошқа одам эса ўзини йирик ғилдирак мисоли ҳисобласа-да, умр бўйи ўзи танлаган жойда айланаверади.

Билмадим, ўзимни мукаммал шахс ҳисоблашим мумкинми йўқми, лекин дунёда мавжуд бўлиб турганлигимни шунчалик ўткир ва тўлиқ ҳис қиламанки, борлиққа буткул сингиб кетгандай бўламан. Биз олам билан бир бутун ва яхлитмиз. Шунинг учун менга ҳеч нарса қўрқинчли эмас...

Мен учун ишим ва ҳаётим ажралмасдир. Шунинг учун ишимда ҳам, шеърларимда ҳам, оламни тасаввур этишимда ҳам ўз-ўзлигимча қоламан.

— Мен билишимча, сиз бошқа одамни даволашни зиммасига олган киши хушфеъл ва сезгир бўлиши керак, ана шундагина муолажа ўрнига тушади, деган фикрга қўшиласиз. (Афсуски, айрим врачлар баъзан бу ҳақида унутиб қўядилар). Лекин шу билан бирга сиз чизган суратларда кўпинча Аёл жангчи образи учрайди. Бу ерда қандайдир зиддият йўқми ёки сиз яхшиликка куч керак, деган фикрга қўшиласизми!

— Қўл кучи ишлатишни билмайману, лекин яхшилик кучли бўлиши керак, деб ишонаман. Шундай ҳам бўлади: ўзингда бор нарсаларни одамларга холисона ҳадя этиш учун катта қийинчиликларни, англашилмовчилик, ишончсизлик, ҳасад тўсиқларини енгишга тўғри келади. Ҳар қандай истеъдод, ҳар қандай иқтидор, у ҳар кимда бор, кучли характер билан ва ўзига содиқлик билан қўшиб олиб борилмас экан, у намоён бўлмаслиги мумкин.

Агар киши ҳаётда ўз ўрнини кўрмаса, бу дунёда ўзининг мавжудлигини тўлиқ ҳис этмаса, у ўз-ўзига ҳам ишонмаслиги мумкин. Демакки, у тўлқинларга ихтиёр бериб қўйиб, ҳар томонга сузаверади. Бундай одамлар келгусида қандай яшаш тўғрисида аллақандай кўрсатмалар кутадилар, ё бўлмаса ўзларининг бирдан-бир имкониятини ушлаб оладилар, ёхуд афсонавий муъжизалар силсиласидаги қандайдир ғаройиб нарсаларга умид боғлайдилар. Бу ҳол мистикадан узоқ эмас. Ана шундан қандайдир ғайритабиий кучларга ишониш пайдо бўлади. Бироқ ҳозир бизнинг жамиятимизда юз бераётган воқеалар одамларнинг ўз-ўзига ишонишига ёрдам берди, шунинг учун, табиийки, уларнинг «учар тарелкалар», экстрасенслар ва ҳар хил Калиостроларга ишлари бўлмай қолди...

— Буни қаранг, шундай мантиққа зид нарса бор: баъзи одамлар «оламшумул ақл» билан алоқа қилишни жуда истайдилар, лекин ўзларига ўхшаган одамларни тушуна олмайдилар. Ана шундан савол ҳам туғилади: айни ҳозирги пайтда, одамлар ўртасида алоқа қилишнинг янги-янги воситалари вужудга келаётган чоғда баъзан нечун уларнинг умумий тил топишиши қийинлашмоқда!

— Баъзиларга умуман вақт йўқ ёки беҳуда деб биладилар, бошқалар ҳар қандай одамни худди бир Олам деб тушуниш кераклигини билмасалар ҳам керак. Ишбилармонлик билан бир қаторда муомалада худбинлик ҳам кучайди: одатдаги қолипга тушадиганлар қулай одамлар бўлиб, бу қолипга сиғмайдиганларнинг ҳаммаси ноқулайдир. Худбинлар ҳатто дўстликда ҳам энг кўп ўзларини севадилар. Қадимий осурийлар ҳам шундай дейишган эди: «Яхши дўст сен билан бирга елкама-елка тош кўтариб бино тиклайди, ҳасадгўй эса тош тобутингни ҳам ўғирлайди».

— Сиз шеърларингизда ва прозангизда кўпинча «вақт машинаси»ни ишлатасиз. Нима сабабдан сиз гоҳ узоқ ўтмишда, гоҳ сирли келажакда юрасиз! Сизга ҳозирги даврнинг ўзи камми!

— Бир ҳикоятимда шундай деб ёзган эдим: «Кунларнинг бирида мен ўз йўлимни аниқ-таниқ кўрдим. У сув ёки ер қатламлари остига яширинган ўтмиш шаҳарлари орқали ҳам, космик олисликларда ҳали кўринмас келажак шаҳарлари орқали ҳам, ҳозирги шаҳарлар орқали ҳам ўтади, бу ерда у минг-минглаб бошқа тақдирлар билан кесишади...» Бошқача сўз билан айтадиган бўлсак, менинг шиорим: ўтмишни унутмай, ўзимни ҳозиргилар орасида излаш ва келажакни яқинлаштиришга интилишдан иборат.

Мен юқорида вақт — бизнинг ҳаммамизга тақчил бўлиб турган бирдан-бир нарса деб айтдим. Лекин вақт иттифоқчи ҳам, мухолиф ҳам бўлиши мумкин. Мен, ер суткалари тонг ёруғи билан кечки шафақ ўртасидаги бир қисқа лаҳзага қисқаришини деярли аниқ тасаввур этаман. Бироқ шундай лаҳзалар бўладики, унда бутун бир умрни бошдан кечирасан. «Вақт машинаси» ҳам ўз ҳаёти — ўтмиш ва келгуси ҳаёт йўлидан боришга ёрдам беради.

— Сиз етти рақамини севасиз: камалакда етти ранг бор, товушлар қаторидаги ноталар ҳам шунча... Шунинг учун менинг еттинчи саволим — охирги савол. Сиз келажакни қандай тасаввур қиласиз!

— Асосий нарса ҳақида айтаман: агар Ер юзида қирғин қуроллари бўлмаса, биз катта ва кичик урушларга йўл қўймасак, инсониятнинг келажаги унинг ўз қўлида бўлади. Инсоният келажаги одамларнинг соғлиғини сақлаш ва уларга танисоғлиқ ҳадя этишга қодир бўлган, ҳар кимда кучларнинг, ижод қилиш ва узоқ умр кўришнинг янги резервларини очиб беришга қодир бўлган бизнинг қўлларимиздадир.

Ўз тажрибамда ҳар бир кишининг ижодий потенциали битмас-туганмас ва хилма-хил эканлигини исбот қилиб бермоқчиман.

Суҳбатни Александр ЛОПУХИН олиб борди.
(«ЖУРНАЛИСТ» журнали, 1987 йил, 4-сон).

СЎНГГИ СОАТДА

ЎХШАШ ВОҚЕА

● НЬЮ-ЙОРК (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаси ГФР граждани М. Руст бошқарган енгил моторли спорт самолёти СССР осмон чегарасини бузиб кирганлиги тўғрисида берилган ТАСС ахборотини шарҳлаб, «Қўшма Штатларда ҳам шунга ўхшаш ҳодиса рўй берганди,— деб эслатади.— 1974 йилнинг февралида Америка солдати Вашингтон яқинидаги Форт-Мид авиация базасидан (Мэриленд штати) вертолётни ўғирлаб учиб, тўппонча ва милтиқлардан ўқ узиб турилганлигига қарамай, уни Оқ уйнинг жанубидаги ялангликка қўндирган. Бунда ҳеч ким жабрланмаган, ўша пайтда президент Р. Никсон Оқ уйда бўлмаган. Ўшандан бери Оқ уйнинг томига ёки унинг яқинидаги майдонларга зенит ракеталар ўрнатилган, деб тахмин қилинади».

МИЛЛИЙ ЯРАШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

● КОБУЛ. (ТАСС). Афғонистоннинг шимоли-ғарбидаги Ҳирот вилоятида тинч ҳаёт изга тушиб бормоқда. Ҳамма магазинлар, давлат муассасалари ва корхоналари, қишлоқ хўжалик кооперативлари, механизациялашган фермалар ишлаб турибди. Деҳқонлар дала ишларини олиб бормоқдалар. АДРда қуролли кучларнинг аскарлари билан бирга бундан бир неча ой аввал қўлига қурол олиб революцион ҳокимиятга қарши курашган кишилар ҳам вилоят аҳолисининг тинч ҳаётини қўриқламоқдалар. Қаршиликни тўхтатиб, халқ томонига ўтган катта қуролли отрядларнинг тўққиз раҳбари фавқулодда миллий яраш комиссияларининг аъзолари бўлди. Ҳиротда 132 та шундай комиссия тузилди.

МИСР АҲОЛИСИ

ҚОҲИРА, 1 июнь. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг марказий статистика бошқармаси аҳоли сўнгги рўйхатининг натижаларини таҳлил этиб, Миср аҳолиси ҳар йили 2,8 процентдан кўпайиб бораётганлигини эълон қилди. Бу аҳвол мамлакатни ташвишга солмоқда. Миср аҳолиси ҳозир 50 миллион кишидан ошиб кетганлиги иш жойлари, уй-жой ва озиқ-овқат етишмаслиги, Нил водийсида аҳоли ғоят кўпайиб кетганлиги каби кўпгина социал проблемаларни янада кучайтирмоқда.

Мисрда кейинги йилларда туғилишни камайтириш кампанияси ўтказилаётганлигига ва бунда маҳаллий матбуот, телевидение ҳамда радио актив қатнашаётганлигига қарамай, аҳоли сонининг ҳозирги ўсиш суръатлари 60-йиллардаги кўрсаткичлардан устундир.

СЎНГГИ СОАТДА

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕХМОНЛАРИ!

1 НОЯБРГАЧА
ҲАР ЯКШАНБА КУНИ СОАТ 10.00 ДА
Тошкентдаги республика отчопари

СИЗЛАРНИ ОТ ПОЙГАСИ МУСОБАҚАЛАРИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Бир дона билетнинг баҳоси — 1 сўм.

ОТЧОПАРДА БУЮМЛАР ЛОТЕРЕЯСИ ЎТКАЗИЛАДИ: ютуқлар орасида иккита «ЖИГУЛИ» автомобили, мотоцикллар, велосипедлар, гиламлар, «РИГА» мопедлари ва бошқа буюмлар бор.

ЛОТЕРЕЯ ТИРАЖИ СОАТ 11.30 ДА ЎЙНАЛАДИ.
Бир дона лотерея билетининг баҳоси — 1 сўм.
Отчопарга кириш билети — 1 сўм.

Адрес: Тошкент шаҳри, 156-алоқа бўлими. Халқлар дўстлиги кўчаси. Телефонлар: буюмлар лотереясининг ўтказилишига доир справкалар учун: 76-43-60, 76-76-28; от спорти лотереясининг ўтказилишига доир справкалар учун — 76-75-47.

ПРОПАГАНДИСТЛАРГА ЁРДАМ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА МАМЛАКАТНИ СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ СТРАТЕГИЯСИ ПРОМЛЕМАЛАРИНИ ЎРГАНУВЧИЛАРГА ЁРДАМ БЕРУВЧИ ҲУЖЖАТЛИ ВА ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАРГА ЭГА.

МАВЗУ: «Мамлакатни жадал социал-иқтисодий ривожлантиришнинг мазмуни ва мақсадлари».

ФИЛЬМЛАР: «Эртанги кун инженерлари», «Литва тажрибаси», «Ўн биринчи беш йиллик: давр ва одамлар», «Сумск эксперименти».

МАВЗУ: «Интенсивлаш — мамлакатни жадал социал-иқтисодий ривожлантириш асоси».

ФИЛЬМЛАР: «Қарорлар пайти келди», «Деҳқон ўйлари», «Ерни ҳамиша эъзозлайлик», «Интенсификация-90», «Шимол далалари», «Бир процент қиймати».

МАВЗУ: «Илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш — партия иқтисодий стратегиясининг туб масаласидир».

ФИЛЬМЛАР: «Уюшган звено», «Машаққатли деҳқончилик зонаси», «Эртанги кун инженерлари», «Интенсификация-90», «Москванинг қисқа ёзи», ёки ўзгаришлар даври», «Илмий-техника тараққиёти ва меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими», «Уй бунёд этиш», «Эҳтиёж плюс тежам», «Жадаллаштириш, резервларни излаш».

МАВЗУ: «Ишлаб чиқариш муносабатлари, хўжалик юритишни бошқариш системалари ва методларини такомиллаштириш».

ФИЛЬМЛАР: «Бригада — янги босқич», «Марзаларни ҳайдаб юборилса», «Латвия хўжаликларида коллектив подряди», «Баҳордан-баҳоргача», «Қайта қуқуриш», «Рапо: тикланиш муаммолари», «Жадаллаштириш формуласи».

МАВЗУ: «Жамият ривожланишида инсон омилининг ўсиш аҳамияти».

ФИЛЬМЛАР: «Уюшган звено», «Ивановна», «Фақатгина ҳаракат қилган...», «Платоновлар керак!», «Ҳар бир ишчига — илғор тажриба», «Унга сўз берилади», «Степанов даласи».

МАВЗУ: «КПССнинг фаол аниқ мақсадга қаратилган социал сиёсати — мамлакатни жадал ривожлантиришнинг қудратли воситасидир».

ФИЛЬМЛАР: «Қадрдон далаларга қайтиш», «Фақатгина ҳаракат қилган...». «Шимолий Магнитка коммунистлари», «Қуйи Кама варианти», «Иш ҳақида бир оғиз ҳам сўз деманг», «Позиция», «36»дан «6» учун мукофот».

МАВЗУ «Совет жамиятининг маънавий тараққиёти».

ФИЛЬМЛАР: «Пора, Факт ва мулоҳазалар», «Ивановна»; «Шимолий Магнитка коммунистлари», «Сизнинг бош миянгиз нишонда», «Позиция», «Трубадурлар».

ЮҚОРИДА САНАБ ЎТИЛГАН КИНОФИЛЬМЛАРНИ ЖОЙЛАРДА НАМОЙИШ ҚИЛИБ КЎРСАТИШ УЧУН МАҲАЛЛИЙ КИНОДИРЕКЦИЯЛАР ВА КАСАБА СОЮЗ КИНОҚУРИЛМАЛАРИ ОРҚАЛИ УЛАРГА БУЮРТМАЛАР БЕРИШ МУМКИН.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ГРАЖДАНЛАРИ ВА ХЎЖАЛИКЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЭСДА ТУТИНГ!

ВОДОПРОВОД ЖЎМРАКЛАРИДАН БЕКОРГА ОҚИБ ТУРГАН СУВЛАР, СУВ ТАЪМИНОТИГА САЛБИЙ ТАЪСИР ҚИЛАДИ.

Сув жўмракларидан фойдаланилгандан сўнг беркитиб қўйишни эсдан чиқарманг!

Водопровод суви билан экинларни, боғларни суғориш, майдон ва йўлларга сепиш қатъиян ман этилади.

Агарда водопровод суви билан суғориш аниқланса сув бериш огоҳлантирмасдан ёпиб қўйилади.

Водопровод суви ер остидан чиқаётган бўлса ёки кўча колонка носоз бўлса 47-03-45, 47-28-62 телефонлари орқали мурожаат қилишингизни илтимос қиламиз.

Ўртоқлар, водопровод сувини бекорга оқиб ётишига эътиборсиз бўлманг!

Водопровод қудуқларига тушиш қатъиян ман қилинади!

Қудуқларда ҳаёт учун хавфли газлар бор!

ТОШКЕНТ АТРОФНИ ИЧИМЛИК СУВИ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ХЎЖАЛИГИ БОШҚАРМАСИ. «ТАШОБЛАГРОПРОМ».

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
(«Ташкентская правда»)
Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов

Издается на узбекском языке

Редакция адреси:
700083, ГСП, Тошкент
Ленинград кўчаси, 32

Р. 08777 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. В. 1583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12